

ÅRSRAPPORT

2011

Totens Sparebank

INNHOOLDSFORTEGNELSE

s.1 Administrerende banksjefs kommentar

Styrets årsberetning

s. 2 Innledning

s. 7 Redegjørelse for regnskapet

Regnskap

s. 17 Resultatregnskap

s. 18 Balanse

s. 19 Endring i egenkapitalen

s. 20 Kontantstrømoppstilling

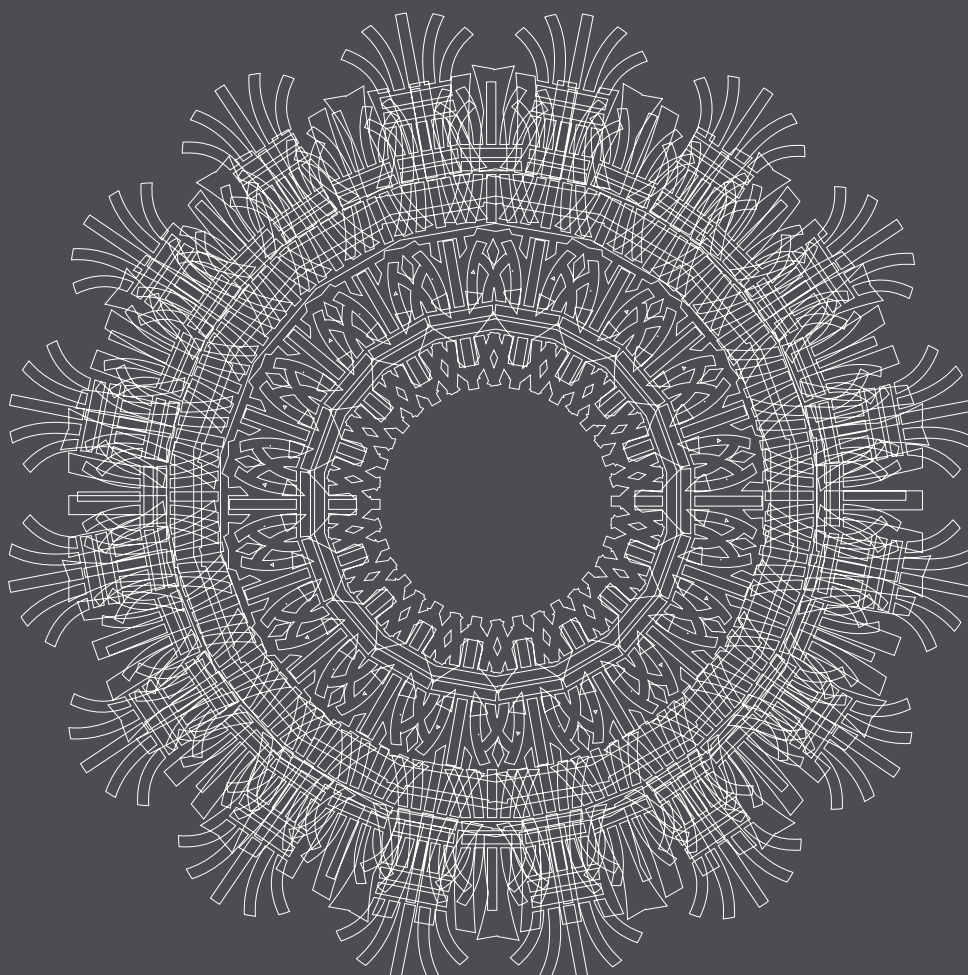
s. 21 Noter

s. 49 Nøkkeltall Morbank

s. 50 Revisjonsberetning

s. 52 Beretning fra kontrollkomiteen

s. 53 Oversikt over tillitsvalgte og ledelse i banken

ÅRET 2011

Norsk økonomi var i 2011 preget av oppgang, med positiv utvikling i både bruttonasjonalprodukt, sysselsetting og disponibel inntekt i husholdningene. Statsgjeldskrisen i Europa legger derimot en demper på optimismen og preger sterkt finansmarkedene. På lik linje med de fleste finansielle aktører merker også Totens Sparebank som regional bank, følgene av den internasjonale krisen og den usikkerheten som råder i finansmarkedene.

Utviklingen i bankens primærområde er et speilbilde av landet for øvrig med befolkningsvekst og økt sysselsetting. Totens Sparebank opplever en god oppslutning om banken og god tilgang på kunder i bankens kjerneområder.

Totens Sparebank leverer i 2011 et resultat preget av et negativt bidrag fra verdipapirer. Gledelig er det at ordinær bankdrift bidrar med et resultat før skatt på 74,8 millioner kroner, tett opp mot resultatet på 77,0 millioner kroner i 2010. Dette til tross for sterk konkurranse, økte fundingkostnader og derav press på marginene.

I en lengre periode med finansiell uro er det krevende å ha en misjon som sier at vi skal bidra til vekst og utvikling i regionen, og være en aktiv medspiller i å utvikle regionen til et attraktivt bo og arbeidssted. Desto mer gledelig er det at Totens Sparebank også i 2011 har betydelig vekst mot næringslivet. Det underbygger at en regional bank tar ansvar for vekst og utvikling i sin region, også i perioder med finansiell uro. En regional bank er i sin helhet avhengig av at den regionen den virker i, utvikler seg på en positiv og god måte.

Totens Sparebank er en kompetansearbeidsplass. Banken har brukt store ressurser på utdanning av autoriserte rådgivere. Vi har i dag 40 godkjente rådgivere som skal økes til 70 i løpet av 2 år.

Dyktige medarbeidere fortjener en takk og honnør for den innsatsen som er nedlagt for banken i 2011. I tillegg vil jeg også rette en stor takk til bankens lojale kunder for den tilliten som er vist oss i året som har gått.

Adm. banksjef

STYRETS ÅRSBERETNING 2011

Aktiviteten i norsk økonomi tok seg videre opp i 2011, og både bruttonasjonalprodukt, sysselsetting og husholdningenes disponible inntekt viste positiv utvikling. Statsgjeldskrisen i Europa og utsikter til svak vekst internasjonalt førte imidlertid til stor usikkerhet i finansmarkedene. Dette bidro til negativ utvikling i verdipapirmarkedene og dyrere finansiering også for norske banker. Dette gjenspeiler seg også i resultatet til Totens Sparebank. I sitt 157. driftsår legger banken frem et resultat som viser en relativt stabil utvikling for den ordinære bankdriften, men negativ kursutvikling på verdipapirer trekker ned. Betydelige positive engangs-effekter i 2010 knyttet til regnskapsmessig realisasjon av en langsiktig aksjeinvestering, gevinst ved salg av en eiendom og tilbakeføring av pensjonsforpliktelser, bidrar også til at resultatet for 2011 ble svakere enn i 2010.

Virksomhetsområde

Konsernet Totens Sparebank består ved utgangen av 2011 av morselskapet Totens Sparebank og 3 datterselskaper. Datterselskapene er boligkreditselskapet Totens Sparebank Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Terra Eiendomsmegling Innlandet AS og eiendomsselskapet Vallehaven AS som eier forretningsgården der banken har sitt hovedkontor.

For å forenkle konsernstrukturen ble i 2011 datterselskapet Storgata 8 Eina AS fusjonert inn i Vallehaven AS, og virksomheten i datterselskapet Totens Sparebank Service AS ble overført til banken og selskapet avviklet. Datterselskapet Gjøvik og Toten Eiendom AS ble fusjonert inn i Terra Eiendomsmegling Innlandet AS, og bankens eierandel i selskapet økte fra 51 prosent til 60 prosent. Både fusjonene og avviklingen ble gitt regnskapsmessig virkning fra 1.1.2011. Eiendomsselskapet Audheimgården AS ble solgt med virkning fra 30.12.2011.

Totens Sparebank er totalleverandør av produkter og tjenester innen områdene finansiering, sparing og plassering, betalingsformidling, forsikring og eiendomsmegling. Bankens vedtektsfestede formål er "å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere og forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lover som til enhver tid gjelder for sparebanker. Sparebanken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med Sparebanklovens bestemmelser, samt de investerings tjenester i samsvar med verdipapirhandellovens bestemmelser Sparebanken til enhver tid har tillatelse til å tilby."

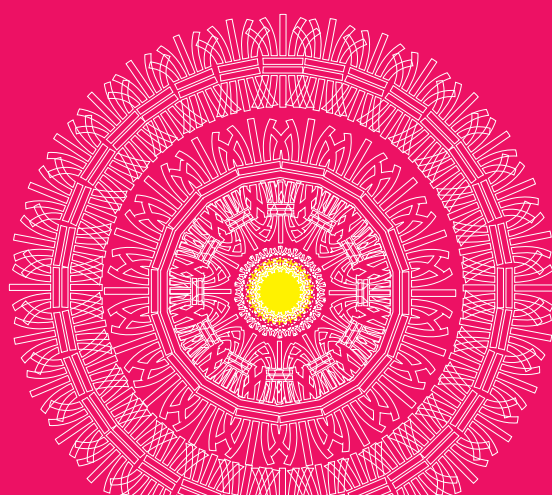
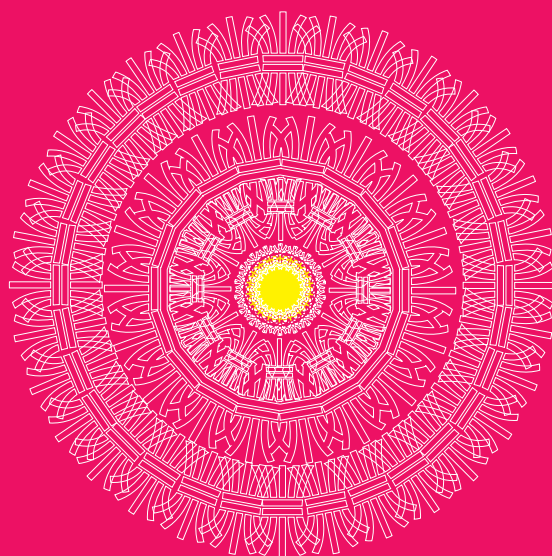
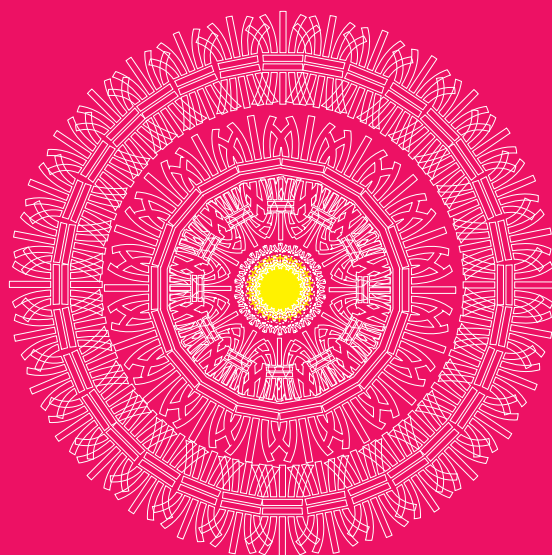
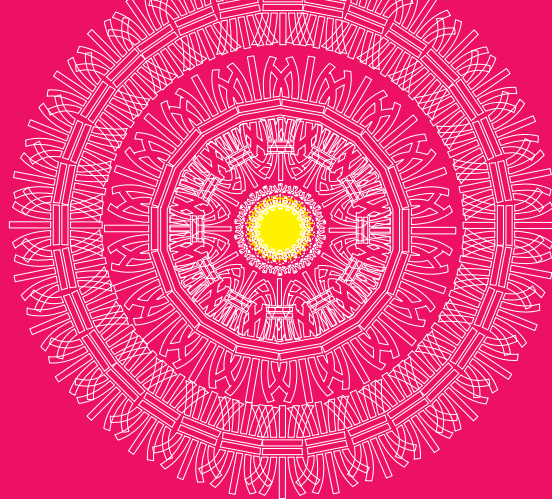
Med hovedkontor på Lena i Østre Toten kommune er banken Gjøvik- og Totenregionens eneste lokalbank, og det eneste børsnoterte selskap med hovedkontor i Oppland fylke.

Markedsområde

Fra 2006 ble hele Mjøsregionen definert som bankens primære markedsområde. Det var en del av grunnlaget for denne beslutningen at det ikke er etablert andre banker tilsluttet alliansen Terra-Gruppen i denne regionen. Samlet folkemengde i Mjøsregionen er i underkant av 200.000 innbyggere, og primærområdet har stort nok kundegrunnlag til å kunne nå bankens strategiske mål.

I Østre Toten har banken hovedkontor på Lena og filial på Skreia. I Vestre Toten har banken avdelingskontor på Raufoss og filial på Eina. I Gjøvik har banken avdelingskontor i Gjøvik sentrum og åpnet i januar 2012 filial på Biri. I Eidsvoll har banken avdelingskontor i Eidsvoll sentrum/Sundet og filial i Feiring og på Råholt. På Hamar har banken avdelingskontor. Banken valgte med virkning fra 1.7.2011 å avvikle avdelingskontoret på Lillehammer.

Markedet utenfor Mjøsregionen regnes som et sekundærmarked. Bankens hovedmålgruppe er personkunder i primær- og sekundærmarkedet, samt næringslivskunder i primærmarkedet. I primærmarkedet har banken med hensyn til personkunder størst markedsandel i kommunene Vestre Toten og Østre Toten med en markedsandel på ca. 50 prosent. I kommunene der banken ikke har vært representert så lenge som på Toten

er markedsandelen lavere, men med Gjøvik som den kommunen med størst markedsandel av disse. Av konsernets samlede utlånsvolum er 74 prosent utlån til personmarkedet, resten er utlån til næringslivsmarkedet.

Østre Toten kommune er en av landets største jordbrukskommuner. Kommunen har en variert jordbruksproduksjon og er blant landets største kommuner på korn-, potet-, hodekål-, gulrot-, løk- og jordbærproduksjon. Sysselsettingen i kommunen er likevel ikke dominert av landbruksnæringa. I tillegg til offentlig administrasjon og helse- og sosialtjenester, er industri, bygg og anlegg de største næringene i kommunen. Kommunen har ca 14 700 innbyggere.

Vestre Toten kommune er landets mest industritunge kommune. En stor andel av kommunens arbeidstagere jobber innenfor industri, bygg og anlegg. Et av landets største industriområder, Raufoss Industripark, ligger i kommunen. Nasjonale og internasjonale konserner er eiere av flere av bedriftene på området. I all hovedsak er virksomheten i industriparken rettet mot et internasjonalt marked med forsvar og bilindustri som de viktigste kundene, og produktene fra Raufoss Industripark selges over hele verden. Vestre Toten kommune har ca 12 900 innbyggere.

Gjøvik kommune er Oppland fylkes største kommune med sine ca 29 200 innbyggere, og Gjøvik by er senteret i vår region. Kommunen er ledende innen handel og tjenesteyting i innlandet. Her finner vi også Sykehuset på Gjøvik, en divisjon i Sykehuset Innlandet HF, som er en betydelig arbeidsplass. Høgskoleområdet i kommunen er også et senter for høyere utdanning i Innlandet, med blant annet Høgskolen i Gjøvik med sine ca 2700 studenter. Kommunen har også store industriarbeidsplasser og industri, bygg og anlegg er betydelig næringer med hensyn til sysselsetting.

Eidsvoll kommune ligger helt nord i Akershus, og grenser i nord til Oppland fylke og Østre Toten kommune. Kommunen har ca 21 600 innbyggere. Tilflytting og nybyggingsaktiviteten er stor, spesielt i den søndre delen av kommunen, og kommunen har de siste årene vært den med sterkest befolkningsvekst i bankens markedsområde. Kommunen ligger sentralt plassert 15 km fra hovedflyplassen på Gardermoen, og både Gardermobanen og E6 går gjennom kommunen. Hovednæringsveier i kommunen er offentlig sektor, servicenæringer, jordbruk og skogbruk.

Hamar kommune er målt i innbyggere Hedmark fylkes nest største kommune med sine ca 29 000 innbyggere, og kommunen er senter for fylkesadministrasjonen i Hedmark. Høgskolen i Hedmarks største avdeling ligger i byen og har ca 1800 studenter, og her finner vi også Sykehuset på Hamar, en divisjon i Sykehuset Innlandet HF. Hovednæringsveier i kommunen er servicenæringer og offentlig sektor. Kommunen ligger sentralt plassert med hensyn til kommunikasjoner, og både jernbanen og E6 går gjennom kommunen. Kommunene har hver sine særtrekk med hensyn til hvilke næringer som er dominerende. Regionen er imidlertid preget av å ha et felles arbeidsmarked, der det hos arbeidstakerne er stor grad av fleksibilitet med hensyn til bo- og arbeidssted.

Terra-Gruppen – en ledende bankallianse og finanskonsern

Finanskonsernet Terra-Gruppen er eid av 78 selvstendige og lokalt forankrede norske sparebanker og OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Totens Sparebank er nest største aksjonær med en eierandel på 5,8 prosent.

Terra-Gruppen og deres aksjonærer utgjør en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på om lag 280 milliarder kroner. Terras mål er å ivareta aksjonærenes interesser på områder der bankene finner de beste løsningene og stordriftsfordeler gjennom samarbeid. Siden etableringen i 1997 har Terra-Gruppen vokst gjennom etableringer, organisk vekst og oppkjøp.

Totalleverandør av finansielle produkter

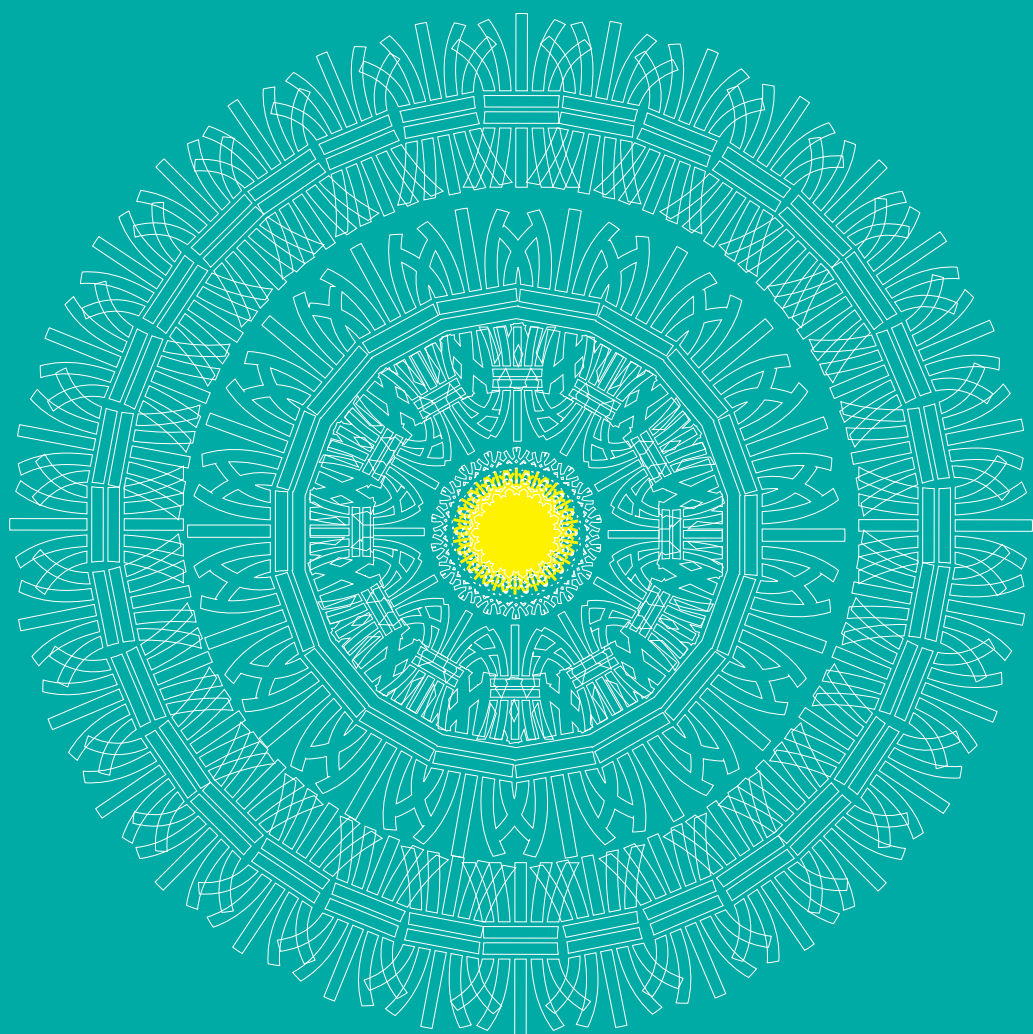
Gjennom sine produkselskaper tilbyr Terra-Gruppen en lang rekke konkurransedyktige produkter. De viktigste er skade- og livsforsikring fra Terra Forsikring og boliglån gjennom Terra BoligKreditt. Øvrige produkter er leasing, salgspantlån og debet- og kredittkort fra Terra Finans og Kortbank, fondsprodukter fra Terra Forvaltning og aksjehandel gjennom Terra Markets.

I tillegg til den forretningsmessige driften i produkselskapene har Terra-Gruppen ansvar for å utføre en rekke fellesoppgaver på vegne av Terrabankene. Dette gjelder blant annet innkjøp av tjenester og produkter innenfor IT, betalingsformidling, prosjektstyring, opplæring og kompetanseutvikling, samt fellestjenester som merkevarerbygging, kommunikasjon og fremme av bankenes næringspolitiske interesser.

Lokale rammebetingelser

Folkemengden i bankens primærområde har i likhet med de siste årene vist en positiv utvikling også i 2011. Samtlige kommuner i bankens primærområde har hatt en positiv befolkningsutvikling i 2011, og i gjennomsnitt er folkemengden økt med 1,1 prosent. Økningen har også i 2011 vært størst i Eidsvoll med en vekst på 2,3 prosent, mens Stange har hatt lavest vekst.

Etter å ha stabilisert seg i 2010 etter en viss stigning som følge av den finansielle uroen og økonomiske tilbakegangen i 2008, har arbeidsledigheten i bankens primærområde utviklet seg positivt i løpet av 2011. I gjennomsnitt ligger arbeidsledigheten i bankens primærområde nå på 2,2 prosent, mot 2,4 prosent ved utgangen av 2010. Kommunene der banken har størst markedsandeler skiller seg positivt ut med en arbeidsledighet på lave 1,5 prosent i industritunge Vestre Toten kommune og 1,7 prosent i Østre Toten kommune.

REDEGJØRELSE FOR REGNSKAPET

Forutsetninger for årsregnskapet

Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

IFRS

Både selskapsregnskap og konsernregnskap rapporteres i henhold til den internasjonale regnskapsstandarden IFRS (International Financial Reporting Standards).

Avvikende regnskapsprinsipper for selskapsregnskap og konsernregnskap med hensyn til datterselskaper medfører at det blir rapportert noe forskjellig resultat, samt at det blir forskjeller i balansene. Det er i årsberetningen fokusert på konsernet, men det er morbankens regnskap som legges til grunn ved disponering av resultatet og utbetaling av utbytte.

Konsernresultat etter skatt er for 2011 1,0 mill. kroner høyere enn i morbanken. Dette avviket skyldes hovedsakelig netto positivt resultat fra datterselskapene totalt sett.

Årsresultat

Konsernets driftsresultat for 2011 ble 61,8 mill. kroner, mot 152,5 mill. kroner i 2010. Resultat for regnskapsåret ble 42,0 mill. kroner, mot 120,0 mill. kroner i 2010. Egenkapitalrentabiliteten ble på 5,2 prosent, mot 15,7 prosent i 2010. Konsernets resultat ble svakere enn forventet, hovedsakelig på grunn av negativt bidrag fra verdipapirer.

Korrigert for positive engangseffekter i 2010 knyttet til pensjonskostnader og gevinst salg eiendom, bidrar ordinær bankdrift med et resultat før skatt på 74,8 mill. kroner i 2011, mot 77,0 mill. kroner i 2010. Det positive bidraget før skatt fra datterselskaper er redusert fra 4,5 mill. kroner i 2010 til totalt 2,8 mill. kroner i 2011, mens bidraget fra verdipapirer er redusert fra 46,1 mill. kroner i 2010 til – 17,6 mill. kroner i 2011.

Det var gevinst på 29,7 mill. kroner fra regnskapsmessig realisasjon av en langsiktig aksjeinvestering, gevinst fra salg av forretningseiendom på 9,9 mill. kroner, samt positiv engangseffekt på 15,0 mill. kroner knyttet til endring i avtalefestet pensjon, som trakk konsernresultatet for 2010 betydelig opp.

Netto renteinntekter

Konsernets netto renteinntekter ble redusert fra 217,0 mill. kroner i 2010 til 215,5 mill. kroner i 2011. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) sank rentenettoen fra 1,75 prosent i 2010, til 1,63 prosent i 2011.

Den finansielle uroen og den økonomiske tilbakegangen internasjonalt påvirket rentemarkedet i 2011. Ved inngangen til 2011 var styringsrenten til Norges Bank 2,00 prosent. I mai 2011 ble den økt til 2,25 prosent, mens den i desember ble redusert til 1,75 prosent. Pengemarkedsrenten 3 mnd. NIBOR var ca 2,60 prosent ved årets start og 2,90 prosent ved årets slutt. Pengemarkedsrenten 3 mnd. NIBOR var forholdsvis stabil i første halvdel av året, for deretter å stige til i overkant av 3,30 prosent i november, før den falt ned mot 2,90 prosent ved utgangen av desember. Året sett under ett svekket kundemarginen seg fra i gjennomsnitt 2,47 prosent i 2010, til 2,38 prosent i 2011. Kundemarginen ble styrket i slutten av 2011 og er høyere i siste kvartal enn i foregående. Marginen mot bankens innlån i pengemarkedet falt også i løpet av 2011. Risikopremien på nye innlån fra pengemarkedet har steget etter finanskrisen og i løpet av 2011 har banken måtte erstatte innlån som forfalt med nye innlån med høyere risikopremie. Samlet sett har dette ført til en at bankens totale risikopremie på innlån har økt, og at marginen i forhold til bankens utlån er redusert.

Sparebankene har ikke betalt sikringsfondsavgift i 2011. I 2010 ble det innkrevd full avgift. Dette tilsvarte en avgift på 6,4 mill kroner i 2010 og ble kostnadsført som rentekostnad.

Netto andre driftsinntekter

Konsernets netto andre driftsinntekter utgjorde i 2011 68,8 mill. kroner, mot 97,6 mill. kroner i 2010. Netto andre driftsinntekter utgjorde 0,52 prosent av GFK, mot 0,79 prosent i 2010.

Det ble inntektsført 9,2 mill. kroner i utbytte i 2011, mot 7,7 mill. kroner i 2010. Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester har økt fra 54,3 mill. kroner i 2010 til 56,1 mill. kroner i 2011. Utviklingen er tilnærmet uendret eller positiv for alle områdene med unntak av forsikringsprovisjoner. Provisjonsinntekter knyttet til garantier har falt fra 4,4 mill. kroner i 2010 til 4,2 mill. kroner i 2011. Inntektene fra betalingsformidling er økt fra 25,7 mill. kroner i 2010 til 28,0 mill. kroner i 2011. Provisjonsinntektene fra spare- og plasseringsprodukter har økt fra 5,5 mill. kroner i 2010 til 5,6 mill. kroner i 2011. Provisjonsinntekter knyttet til forsikringstjenester er redusert fra 15,1 mill. kroner i 2010 til 14,4 mill. kroner i 2011. Dette skyldes at provisjonsraten har blitt redusert fra 2010 til 2011 med bakgrunn i økt skadefrekvens. Bankens formidling av lån til Terra Boligkreditt AS bidrar med provisjonsinntekter, og disse økte fra 2,9 mill. kroner i 2010 til 3,3 mill. kroner i 2011.

I netto andre driftsinntekter i 2011 inngår et tap på verdipapirer med totalt 19,3 mill. kroner, mot et positiv bidrag på 9,0 mill. kroner i 2010. Tapet i 2011 fordeler seg med 9,4 mill. kroner på rentebærende verdipapirer, 8,0 mill. kroner på aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis, samt tap knyttet til valuta og finansielle derivater på 1,8 mill. kroner.

Bankens beholdning av rentebærende papirer har flytende rente og lav renterisiko. Verdipapirene er utsatt for risiko for verdifall som følge av økning i markedets krav til risikopremie. Dette førte gjennom 2011 til et kursfall på disse papirene.

Oslo Børs Totalindeks falt i løpet av 2011 med 13 prosent og Egenkapitalbevisindeksen med 22 prosent. Kursutviklingen på bankens aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis gjenspeiler denne utviklingen.

Andre driftsinntekter viser en nedgang fra 37,0 mill. kroner i 2010 til 34,8 mill. kroner i 2011. Nedgangen skyldes en positiv engangseffekt på 9,9 mill. kroner knyttet til gevinst ved salg av bankens forretningseiendom på Gjøvik i 2010, men dette oppveies delvis av økte driftsinntekter fra eiendomsmegling og en gevinst på 2,3 mill. kroner ved salg av forretningseiendommen Audheimgården på Lena.

Driftskostnader

Konsernets samlede driftskostnader ble 184,1 mill. kroner i 2011, mot 155,3 mill. kroner i 2010. Målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde driftskostnadene i konsernet 1,39 prosent i 2011, mot 1,25 prosent i 2010. Kostnadsnivået i 2010 var preget av en positiv engangseffekt på 15,0 mill. kroner knyttet til endringer i ordningen for avtalefestet pensjon. I 2011 har kostnadsnivået i banken steget mindre enn forventet, mens høyere aktivitet knyttet til eiendomsmegling trekker opp. Lavere enn forventet kostnadsvekst i banken skyldes blant annet nedleggelse av bankens avdelingskontor på Lillehammer med virkning fra 2. halvår.

Lønn og sosiale kostnader justert for engangseffekten knyttet til avtalefestet pensjon har økt med 7 prosent sammenlignet med 2010. Økningen utover ordinære lønnsreguleringer skyldes i hovedsak flere årsverk knyttet til Terra Eiendomsmegling Innlandet AS. Bankens har en bonusavtale med de ansatte som gir rett til en bonus når egenkapitalavkastningen for banken overstiger gitte nivåer. Bonusen utgjør samme beløp for alle faste ansatte, justert for stillingsbrøk. Egenkapitalavkastningen i 2011 var ikke høy nok til å utløse bonus. Det vil derfor ikke bli utbetalt bonus for 2011, mens det for 2010 ble avsatt og utbetalt 4,2 mill. kroner. Det blir ved beregningen av pensjonskostnadene benyttet de anbefalte økonomiske forutsetningene.

Administrasjonskostnadene har økt med 3,2 mill. kroner til 42,0 mill. kroner. Avskrivninger er økt fra 5,8 mill. kroner i 2010 til 6,6 mill. kroner i 2011. Andre driftskostnader har økt med 3,6 mill. kroner til 38,2 mill. kroner.

Tapskostnad

Det ble i 2011 bokført netto 30,8 mill. kroner i tap på utlån og garantier, mot 36,4 mill. kroner i 2010. Individuelle nedskrivninger er tilnærmet på samme nivå ved utgangen av 2011 som ved utgangen av 2010, mens gruppevis nedskrivninger er økt med 3,3 mill. kroner i 2011. Netto konstaterte tap utgjør 28,9 mill. kroner, mens de i 2010 utgjorde 17,1 mill. kroner.

Banken gjennomfører fortløpende en grundig vurdering av utvalgte engasjementer for å avdekke mulige individuelle tap og gjør avsetninger i henhold til dette. Med bakgrunn i en noe større usikkerhet med hensyn til den økonomiske utviklingen internasjonalt og nasjonalt, har banken lagt til grunn en noe strengere generell tapsvurdering enn tidligere. Dette har påvirket tapkostnaden, selv om bankens kredittrisikoprofil er tilnærmet uendret og nivået på misligholdte og tapsutsatte engasjementer har utviklet seg positivt. Knyttet til porteføljen av misligholdte personkundeengasjementer har dette medført både konstaterte tap og økte nedskrivninger, og avsetningsgraden for misligholdte engasjement er økt fra 11 % i 2010 til 18 %.

Nærmere opplysninger om tap fremgår av noter, samt styrets vurdering under avsnittene kredittrisiko og forventet tapsutvikling.

Verdipapirer som er anleggsmidler

Det ble over konsernresultatet i 2011 bokført netto tap på aksjer tilgjengelig for salg på 7,5 mill. kroner, mot en gevinst på 29,5 mill. kroner i 2010. Tapet i 2011 skyldes hovedsakelig et tap på 6,8 mill. kroner knyttet til nedskrivning av bankens aksjer i Warren AS.

Bankens aksjer i Terra-Gruppen AS er pr. årsskiftet vurdert til emisjonskursen ved siste emisjon hvor banken deltok i 2010. Dette er innenfor verdien som fremgår av siste verdivurdering, samt senere emisjoner. Sammenlignet med utgangen av 2010 innebar dette en uendret verdi på bankens aksjer i Terra-Gruppen AS.

Disponering av årsresultatet

Styret foreslår at årsresultatet i morbanken blir disponert som følger (tall i hele 1.000 kroner):

Overført til grunnfondet	15 880
Overført til gaver	1 000
Overført til utjevningsfond	25 465
Overført fra fond for urealisert gevinst	- 1 396
Totalt disponert	40 950

Totens Sparebanks utbyttepolitikk tilsier at det normalt skal utbetales et tilfredsstillende kontantutbytte. Økte krav til bankenes soliditet tilsier imidlertid at det for 2011 er riktig å holde tilbake store deler av årsoverskuddet for å styrke bankens soliditet ytterligere. Styret i Totens Sparebank har med denne bakgrunn funnet det riktig å foreslå at det ikke betales kontantutbytte for regnskapsåret 2011. Egenkapitalbeviserne andel av overskuddet foreslås overført til utjevningsfondet.

Sammen med tidligere års overføringer vil dette fondet da være på ca. 108 mill. kroner. Dette fondet vil styret foreslå konvertert til eierandelskapital ved at det utstedes 1,8 mill. nye egenkapitalbevis til eiere pr. en bestemt dato etter forstanderskapsmøtet 28. mars 2012. Dette vil innebære at eksisterende eiere får ett nytt egenkapitalbevis for hvert 2,4 gamle de eier. Etter fondsemisjonen er de nye bevisene likestilt med de gamle.

Forvaltningskapital

Konsernets forvaltningskapital økte i løpet av 2011 med 865 mill. kroner, til 13 634 mill. kroner, mot en økning i 2010 på 576 mill. kroner. Dette tilsvarer en vekst i 2011 på 6,7 prosent, mot 4,7 prosent i 2010.

Utlån

Konsernets netto utlån til kunder utgjorde ved årsskiftet 11 202 mill. kroner. Dette er en økning på 572 mill. kroner fra 2010. Målt i prosent er veksten på 5,4 prosent, mot 4,3 prosent i 2010. I tillegg til utlån i egen balanse har banken også formidlet lån til Terra Boligkreditt AS for i overkant av 605 mill. kroner.

I 2011 var konsernets utlånsvekst i person- og bedriftsmarkedet på henholdsvis 6,3 og 3,1 prosent. Tilsvarende tall for 2010 var en utlånsvekst i person- og bedriftsmarkedet på henholdsvis 2,1 og 11,1 prosent. Andelen utlån til bedriftsmarkedet av totale utlån er 28,4 prosent ved utgangen av 2011.

Tatt hensyn til lån formidlet til Terra Boligkreditt AS er veksten i personmarkedet totalt ca 2 prosent i 2011. Med hensyn til utlån til bedriftsmarkedet har det vært en økning i utlån til alle næringsgruppene, unntatt transport og eiendomsdrift. Eiendomsdrift er fortsatt største enkeltstående utlån på totalt 1 442 mill. kroner.

Holdt opp mot kredittveksten generelt i Norge på 6,7 prosent i 2011, var økningen i bankens utlån inkludert lån formidlet via Terra Boligkreditt AS lavere enn landsgjennomsnittet. Bankens utlån i tidligere år har hatt en vekst som har vært større enn landsgjennomsnittet, og har i 2011 ønsket en noe mer forsiktig vekst. Økningen i utlån har i det alt vesentlige kommet innenfor bankens primærrområde. Porteføljens fordeling på ulike grupper fremgår av noter.

Innskudd

Kundeinnskuddene i konsernet utgjorde ved årsskiftet 5 786 mill. kroner. Dette er en økning på 380 mill. kroner, eller 7,0 prosent. Økningen i 2010 var 9,4 prosent. Innskuddsveksten i 2010 og 2011 er høyere enn utlånsveksten, og innskuddsdekningen er gjennom året økt fra 50,9 til 51,6 prosent. Bankens mål å ligge på nivå med sammenlignbare banker når det gjelder innskuddsdekning, og arbeider for å styrke denne ytterligere.

Soliditet

Konsernets egenkapital utgjorde pr. 31.12.2011 828,4 mill. kroner etter at årets overskudd er tillagt egenkapitalen. Netto er 39,2 mill. kroner av årets overskudd foreslått holdt tilbake i banken.

Konsernets tellende ansvarlig kapital ved beregning av kapitaldekningen utgjorde ved årsskiftet 1 136,2 mill. kroner, mot 1 035,3 mill. kroner ved utgangen av 2010. Økningen skyldes i hovedsak emisjon av nye fondsobligasjoner og tilbakeholdt overskudd.

Målt i henhold til myndighetenes retningslinjer utgjør kapitaldekningen i konsernet ved årsskiftet 14,8 prosent, hvorav kjernekapitalen utgjør 13,9 prosent. Bankens minimumskrav til kjernekapitaldekning og kapitaldekning totalt har for 2011 vært fastsatt til henholdsvis 10 og 12 prosent. Nye internasjonale regler for kapitaldekning i bankene har imidlertid økt kravene til bankenes soliditet. I forbindelse med den interne prosessen for å fastsette bankens behov for ansvarlig kapital (ICAAP) har styret fastsatt et økt minimumskrav gjeldende per utgangen av 2012. Kravet til ren kjernekapitaldekning er fastsatt til 9,5 prosent, kjernekapitaldekning til 12 prosent og kapitaldekning totalt til 13 prosent. Ved årsskiftet utgjorde ren kjernekapital 9,7 prosent. Tilleggsinformasjon om bankens ansvarlige kapital og risikoprofil er offentliggjort på bankens hjemmeside.

Finansiell risiko

Bankens finansielle risiko gjennom året knytter seg til alle finansielle instrumenter banken er eksponert i, men spesielt til utlån/garantier og aktiviteter i penge- og kapitalmarkedet. Risiko forbundet med utlån og garantier vil bli omtalt i eget avsnitt.

Bankens virksomhet skal holdes innenfor de rammer for moderat risiko som styret har fastsatt. Bankens finansielle risiko splittes i markedsrisiko, kreditrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisikoen kan bestå av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passiva. Det benyttes en standardisert modell for beregning av total renterisiko knyttet til bankens balanse og utenombalanseposter. Total renterisiko blir regelmessig rapportert til styret og har gjennom hele året vært innenfor rammene av det relativt lave nivået styret anser for å være ønskelig. Andelen fastrentelån er relativt lav og delvis sikret gjennom rentebytteavtaler. Volumet på fastrenteinnskudd er ubetydelig. I tillegg til ramme for total renterisiko er det fastsatt separat ramme for renterisiko knyttet til porteføljen av sertifikater og obligasjoner. Porteføljen består av obligasjoner med flytende rente og medfører liten renterisiko knyttet til endringer i rentekurven. Uroen i kredittmarkedene har imidlertid påvirkning på investorenes marginkrav, og denne spreadutgangen kan medføre betydelige kurstap på porteføljen. Slike urealiserte kurstap på sertifikater og obligasjoner vil reversere frem mot forfall på det enkelte papir dersom utsteder er betalingsdyktig.

Banken skal ikke påta seg valutarisiko utover eventuelle rammer vedtatt av styret. Banken har valutarisiko knyttet til kontantbeholdninger, depositumskonto og pengekrav i fremmed valuta, samt enkelte verdipapirer. Eksponeringen er relativt begrenset.

Aksjekursrisiko er knyttet til porteføljen av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis. For investeringer i slike verdipapirer som er definert som verdipapirer til virkelig verdi over resultatet har styret fastsatt rammen til maksimalt 100 mill. kroner. Eksponeringen blir fortløpende fulgt opp og regelmessig rapportert til styret. Disse verdipapirene er vurdert til markedsverdi og et fall i kursene vil medføre at banken må bokføre et tilsvarende kurstap. Markedsverdien av konsernets portefølje av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet utgjorde ved utgangen av 2011 93 mill. kroner.

Kredittrisiko er risiko for at låntaker ikke vil eller ikke er i stand til å betale lånet tilbake. Med unntak for utlån og garantier til kunder er bankens kredittrisiko hovedsakelig knyttet til plassering av midler i sertifikater, obligasjoner og som innskudd i andre finansinstitusjoner. Det er fastsatt rammer som skal begrense risikoen knyttet til slike plasseringer, og ved årsskiftet var 64 prosent av plasseringene vektet 20 prosent eller mindre. Tilsvarende tall for 2010 var 60 prosent.

Likviditetsrisiko er risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Det har tidligere vært fastsatt et krav fra Norges Bank om at likviditetsreserven minst måtte utgjøre 6 prosent av et fastsatt beregningsgrunnlag. Dette kravet er opphevet og det styres nå etter likviditetsindikatorer og nivåer på disse som sikrer tilfredsstillende likviditetsreserver. Banken prioriterer langsiktige innlån med hensiktsmessig spredning av forfallstidspunkter. Banken har trekkrettigheter som ved utgangen av året ikke var trukket opp.

Kontantstrømoppstillingen viser anskaffelsen og anvendelsen av likvide midler. Denne skal sammen med øvrige regnskapsopplysninger gi informasjon om konsernets evne til å generere likvider og bankens behov for finansiering. Kontantstrømmen deles i følgende hovedaktiviteter: Operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter.

Operasjonelle aktiviteter gjenspeiler bankens inntekts- og kostnadsside fra driften. Konsernets operasjonelle aktiviteter medførte en negativ kontantstrøm på 572 mill. kroner, mot en negativ kontantstrøm på 1 mill. kroner i 2010. Hovedårsaken til den negative utviklingen i kontantstrømmen er i stor grad knyttet til økt kjøp av obligasjoner og verdipapirer. Konsernet har totalt netto fått tilført 9 mill. kroner fra investeringsaktiviteter, mot å ha brukt 17 mill. kroner til investeringsaktiviteter i 2010. Finansieringsaktiviteter tilførte banken totalt 403 mill. kroner. Tilførselen av likviditet har hovedsakelig skjedd i form av netto økt gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

Samlet har morbankens kontantbeholdning inkludert innskudd i finansinstitusjoner, blitt redusert med 160 mill. kroner fra forrige årsskifte, til 476 mill. kroner. I tillegg har banken ubenyttede trekkrettigheter. Bankens likviditet karakteriseres som tilfredsstillende ved inngangen til 2012.

Risikostyring og organisering av denne

Gjennom den daglige virksomheten må banken fortløpende ta stilling til forhold som innebærer risiko. Styret har fastsatt rammer som innebærer moderat risiko på viktige områder, og banken har en bevisst holdning til hvordan de enkelte disposisjoner påvirker risikoen. Gjennom finansstrategien har styret definert ansvarsforholdene med hensyn til oppfølging av rammene i denne. Videre er det utarbeidet en detaljert rapporteringsstruktur som inneholder en spesifisert oversikt over hvilke rapporter som skal utarbeides, frekvens, ansvarlig og mottaker. Styret mener at etablerte rammer og rutiner gir god styring med risikoen, men det vil hele tiden være fokus på å tilpasse finansstrategien til endrede rammebetingelser.

Kredittrisiko og forventet tapsutvikling

Banken har en kontinuerlig oppfølging av utlån og garantier med sikte på å redusere tap på utlån og garantier. Kredittrisiko knyttet til utlån og garantier overvåkes blant annet gjennom rapportering av misligholdte og tapsutsatte engasjementer, samt risikoklassifisering og individuell vurdering av enkeltengasjementer.

Målt i kroner er nivået på engasjementer misligholdt over 30 dager redusert fra brutto 106 mill. kroner ved utgangen av 2010 til 104 mill. kroner ved utgangen av 2011. Øvrige tapsutsatte engasjementer er redusert fra 91 mill. kroner til 41 mill. kroner i løpet av året.

Risikoklassifiseringen viser at eksponeringen mot engasjement i de ulike klassene relativt sett er forholdsvis stabil fra 2010 til 2011. Engasjement i risikoklasse C og D utgjorde 312 mill. kroner ved utgangen av 2010, og har i løpet av året økt til 325 mill. Samtidig er volumet på mangelfullt klassifiserte engasjement redusert fra 14 mill. kroner til 12 mill. kroner.

Det ble totalt bokført 30,8 mill. kroner i netto tap i 2011. Dette tilsvarer 0,27 prosent av brutto utlån, og er en nedgang på 0,07 % -poeng fra foregående år. Individuelle nedskrivninger på kunder ble økt med 0,2 mill. kroner til 27,5 mill. kroner, mens gruppenedskrivninger ble økt med 3,3 mill. kroner til 43,7 mill. kroner.

Banken gjennomfører fortløpende en grundig vurdering av utvalgte engasjementer for å avdekke mulige individuelle tap og gjør avsetninger i henhold til dette. Det har totalt sett vært en relativt stabil utvikling i kredittrisikoprofilen året sett under ett. Ved vurdering av de gruppevis nedskrivningene legger banken til grunn et gitt tidsintervall med hensyn til erfaringsvise tap. Dette tidsintervallet inkluderer også perioder med høyere tap enn i et normalår. Sammenholdt med uroen i verdensøkonomien tilsa modellen for beregning av gruppevis nedskrivninger behov for en økning av nedskrivningene.

Per 31.12.2011 har ikke banken identifisert forhold i utlånsporteføljen eller den økonomiske utviklingen som tilsier annet enn et tilfredsstillende nivå på tap i de kommende kvartaler.

Organisasjon

Rolf E. Delingsrud tiltrådte som ny adm. banksjef ved inngangen til 2011. Han etterfulgte Herbjørn J. Steinsvik som gikk av med pensjon etter nærmere 10 år som adm. banksjef. Bankens ledergruppe er i løpet av 2011 utvidet med en stilling som banksjef Risk Management.

Ved utgangen av 2011 sysselsatte morbanken og konsernet Totens Sparebank henholdsvis 129 og 146 medarbeidere i hel- eller deltidstillinger. Dette er uendret for morbanken, men en økning for konsernet på 3 ansatte sammenlignet med 2010. Økningen for konsernet skyldes at bemanning i Terra Eiendomsmedling Innlandet AS er økt til 17 ansatte. Målt i gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatte morbanken og konsernet henholdsvis 120 og 137 årsverk i 2011. Antall gjennomsnittlig årsverk i morbanken og konsern har henholdsvis blitt redusert med 2 og økt med 6 årsverk fra 2010.

I 2010 kom det krav om at de som jobber med rådgivning skal være autorisert som finansiell rådgiver. Bankens har tatt ett stort løft på dette området, og har ved utgangen av 2011 totalt 40 autoriserte rådgivere, herav 11 forsikringsrådgivere. I tillegg er 22 i gang med sin utdanning som fører til autorisasjon. Det er ikke gjennomført aktiviteter definert som forsknings- og utviklingsarbeid i 2011.

Arbeidsmiljø

Banken er en IA-bedrift og har en samarbeidsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv med NAV. Det er i samarbeid med de tillitsvalgte utarbeidet målsettinger for IA-arbeidet, med tilhørende handlingsplan. I forbindelse med gjennomføring av Internkontrollforskriften for HMS blir det gjennomført en årlig kartlegging av arbeidsmiljøet. Gjennomgangen er integrert i den generelle internkontrollen, og resultatet inngår i grunnlaget for å iverksette forbedringstiltak. Det ble i 2011 i tillegg utført en arbeidsplassundersøkelse hvor det ble sett på arbeidsforholdene til hver enkelt ansatt. Rapporten fra undersøkelsen viser at de fysiske arbeidsforholdene er gode. Arbeidsplassene er generelt godt tilrettelagt, men der det er påpekt relevante forbedringsmuligheter vil det bli iverksatt ytterligere tiltak. Bankens har avtale om bedriftshelsetjeneste med tilbud om årlig legekontroll for alle ansatte.

Gjennom bankens sin bedriftsavtale er det lagt til rette for at seniormedarbeiderne skal finne det attraktivt å arbeide helt frem til ordinær pensjonsalder.

Styrets vurdering er at arbeidsmiljøet gjennomgående er godt.

Statistikken over sykefravær i morbanken i 2011 viser et sykefravær på 6,4 prosent. Dette er en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra 2010. Banken er fornøyd med at sykefraværet har falt, men arbeider for å redusere det ytterligere. Bankens vurdering er at langtidsfraværet i liten grad skyldes forhold på arbeidsplassen. Banken fortsetter prioriteringen av oppfølging av langtidssykmeldte med arbeidsplassvurdering og tilrettelegging, for å få sykmeldte raskere tilbake i arbeide, og ikke minst forebygge nye sykefravær. Banken har eget bedriftsidrettslag, og aktiviteten her er stor og variert med hensyn til å stimulere til økt fysisk aktivitet. Det har ikke vært skader eller ulykker i løpet av året. Sykefraværet utgjør totalt 1.850 dagsverk.

Likestilling og diskriminering

Det er konsernets holdning at ansatte, uavhengig av kjønn, skal behandles likt og gis like muligheter til utvikling. Banken forholder seg videre aktivt til de anbefalinger som er gitt fra Sparebankforeningen vedrørende valg av tillitsvalgte til forstanderskapet med komiteer og styret. Bankens forstanderskap hadde ved årsskiftet en kvinneandel på 35 prosent og forstanderskapets valgkomité 29 prosent. Av styrets 6 eksterne styremedlemmer er 1 kvinne, og av styrets 3 eksterne varamedlemmer er 1 mann.

Bankens ledergruppe består ved utgangen av 2011 av kun menn. Av mellomlederne er kvinneandelen 35 prosent. Blant alle ansatte i hele organisasjonen er andel menn 38 prosent. Banken er oppmerksom på den ujevne kjønnsfordelingen, og er bevisst på å legge forholdene til rette for en jevnere fordeling. Uavhengig av dette er det for alle typer stillinger egnethet og kvalifikasjoner som primært vektlegges.

Det er konsernets holdning at alle ansatte, uavhengig av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, religion, livssyn og funksjonsevne, skal gis like muligheter og rettigheter. Det er i bankens personalhåndbok beskrevet at etnisk bakgrunn og religiøs tilhørighet ikke skal tillegges vekt ved ansettelser, samt at funksjonshemmede skal kunne ansettes dersom forholdene ligger til rette for det og vedkommende er like kvalifisert som øvrige søkere. Det er ikke vurdert som nødvendig å iverksette ytterligere tiltak knyttet til diskriminering.

Påvirkning av ytre miljø

Totens Sparebank driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø utover det som er vanlig for bankdrift. Dette vurderes til å være ubetydelig.

Egenkapitalbevis

Det ble ikke gjennomført emisjoner i 2011 og ved utgangen av året besto bankens eierandelskapital av 4 323 200 egenkapitalbevis pålydende kroner 60,-, totalt 259,4 mill. kroner. Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige.

Ved inngangen til året var egenkapitalbeviserne andel av egenkapitalen 60,1 prosent, mens den ved utgangen av året etter disponering av årsresultatet har blitt økt til 60,2 prosent. Egenkapitalbeviserne andel på 25,4 mill. kroner av selskapsresultatet i 2011 blir foreslått disponert ved at beløpet på 25,4 mill. kroner i sin helhet overføres til utjevningsfondet.

Styret foreslår at det ikke utbetales kontantutbytte for 2011, mot kroner 7,75 i kontantutbytte for 2010. Bankens utbyttepolitikk tilsier at det normalt skal utbetales et tilfredsstillende kontantutbytte. Økte krav til bankenes soliditet tilsier imidlertid at det for 2011 er riktig å holde tilbake store deler av årsoverskuddet for å styrke bankens soliditet ytterligere, og styrets forslag er derfor at det ikke utbetales kontantutbytte for 2011. Styret vil imidlertid foreslå at utjevningsfondet benyttes til å gjennomføre en fondsemisjon der egenkapitalbeviserne tildeles ett nytt egenkapitalbevis for hvert 2,4 nåværende egenkapitalbevis.

Finansieringsvirksomhetsloven gir føringene for disponeringen av bankens årsresultat. Bankens avtale med Statens finansfond var senest i 2010 begrensende i forhold til bestemmelsene i Finansieringsvirksomhetsloven, og som en følge av disse begrensningene har styret vært avventende med å revidere bankens utbyttepolitikk. Fondsobligasjonen tatt opp i Statens finansfond ble i sin helhet innfridd i 2011, og styret har derfor nå vedtatt følgende som ny utbyttepolitikk:

Totens Sparebank har som mål å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeveiseierne en tilfredsstillende langsiktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene. Bankens årsoverskudd vil bli fordelt mellom egenkapitalbeveiseierne og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Totens Sparebank har som målsetting at over tid skal minst halvparten av egenkapitalbeveiseierens andel av årsoverskuddet utbetales som utbytte. Dette forutsetter at bankens soliditet er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av størrelsen på utbytte vil det bli tatt hensyn til hva som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk, eksterne rammebetingelser og bankens soliditet.

Egenkapitalbeveiseierens andel av konsernets egenkapital, eksklusive andel av fond for urealiserte gevinster, utgjør totalt 477,7 mill. kroner. Egenkapitalbeveiseierens andel består av eierandelskapitalen på 259,3 mill. kroner, overkursfond på 110,0 mill. kroner og utjevningsfond på 108,4 mill. kroner.

Etter en positiv utvikling i markedsverdiene på børsnoterte verdipapirer i 2010, ble den generelle utviklingen negativ i 2011. Kursutviklingen på egenkapitalbevis var også negativ. Egenkapitalbevisindeksen på Oslo Børs viser en nedgang på 22 prosent i 2011, etter en oppgang på 16 prosent i 2010. Kursutviklingen på bankens egenkapitalbevis TOTG gjenspeiler denne utviklingen, og har i 2011 gitt en negativ effektiv avkastning på 29 prosent, mot en positiv effektiv avkastning i 2010 på 36 prosent. Kursen har sunket fra kroner 98,- ved inngangen av året til kroner 62,- som siste notering i 2011. I tillegg ble det utbetalt kroner 7,75 i kontantutbytte i 2011.

Omsetningen av bankens egenkapitalbevis TOTG over Oslo Børs ble redusert fra 63 mill. kroner i 2010 til 48 mill. kroner i 2011, og det var omsetning av egenkapitalbeviset på 228 børsdager, mot 240 dager i 2010. For å stimulere til økt aktivitet ble det i 2010 inngått en likviditetsgarantistavtale. Dette forventes å ha bidratt til den svært positive utviklingen i omsetningen i 2010, men i 2011 har omsetningen falt noe tilbake. Antall egenkapitalbeveiseiere er redusert fra 2 469 ved utgangen av 2010 til 2 406 ved utgangen av 2011.

Eierstyring og selskapsledelse

Bankens styre legger eierstyring og selskapsledelse stor betydning, og følger opp at banken etterlever "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" fra NUES, sist endret 20. oktober 2011. Særtrekk ved organiseringen av sparebanker tilsier imidlertid at enkelte elementer i anbefalingen er tilpasset banken.

Anbefalingen klargjør rolledelingen mellom egenkapitalbeveiseiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Anbefalingen skal bidra til å styrke tilliten til selskapet blant egenkapitalbeveiseiere, i kapitalmarkedet og hos andre interessenter. Gode relasjoner til samfunnet og de interessenter som berøres av bankens virksomhet har stor betydning.

Det er utarbeidet en samlet redegjørelse for konsernets eierstyring og selskapsledelse som er tilgjengelig på bankens hjemmeside under følgende link:

<http://www.totenbanken.no/SiteCollectionDocuments/A%20Totens%20Sparebank/Investor%20relations/Eierstyring2011.pdf>

Etikk

Totens Sparebank forvalter kundenes midler og skal fremstå som en troverdig samarbeidspartner både for kunder og andre forbindelser. Banken er derfor i særlig grad avhengig av omverdenens tillit. Banken har med dette som bakgrunn utarbeidet etiske retningslinjer for både bankens virksomhet og ansatte. Disse inneholder generelle prinsipper for aktsomhet og adferd. Det er innført obligatorisk etikk-kurs for ansatte som skal bidra til å sikre nødvendig kunnskap om og fokus på dette viktige området. De etiske retningslinjene blir regelmessig oppdatert.

Fremtidig utvikling

Statsgjeldskrisen i Europa og utsikter til svak vekst internasjonalt har ført til fortsatt stor usikkerhet i finansmarkedene og knyttet til videre utvikling i verdensøkonomien. Det er imidlertid betydelige variasjoner fra land til land, og Norge er et av de landene som har opplevd økt aktivitet og en positiv utvikling. Dette bidrar til tro på at banken og bankens kunder vil oppleve relativt stabile økonomiske rammebetingelser, men banken er bevisst på risikoen for en svakere utvikling.

Nye internasjonale regler for kapitaldekning i bankene har økt kravene til bankenes soliditet. I forbindelse med den interne prosessen for å fastsette bankens behov for ansvarlig kapital (ICAAP) har styret fastsatt nye minimumskrav gjeldende per utgangen av 2012. Kravet til ren kjernekapitaldekning er fastsatt til 9,5 prosent, kjernekapitaldekning til 12 prosent og kapitaldekning totalt til 13 prosent. Ved årsskiftet utgjorde ren kjernekapital 9,7 prosent. Det er pr. dato bankens vurdering at banken er godt nok kapitalisert til å kunne møte myndighetenes økte krav til soliditet, samt forventet etterspørsel etter lån og kreditter fra bankens kunder.

Banken legger vekt på å sikre refinansiering i god tid før forfall, med en god løpetidsstruktur, for å opprettholde nivået på likviditetsindikatorene. Endringer i rammebetingelser med hensyn til deponering av verdipapirer i Norges Bank, samt hvilke verdipapirer som godkjennes som likvide midler, har imidlertid bidratt til redusert etterspørsel etter rentebærende papirer utstedt av banker. I tillegg har usikkerheten knyttet til den økonomiske utviklingen medført at investorene forlanger en høyere risikopremie på sine investeringer. Samlet sett har dette økt kostnaden knyttet til å finansiere konsernets virksomhet, og dette er en situasjon som forventes å vedvare også i 2012.

Bankens marginer var under press i 2011. Både konkurransesituasjonen og økte finansieringskostnader tilsier at det også i 2012 vil bli krevende å oppnå tilfredsstillende marginer. I tillegg til utviklingen i finansieringskostnaden vil marginene påvirkes av hvordan pengemarkedsrentene utvikler seg i forhold til kunderenten på innskudd og utlån i det markedet konsernet har sitt kundegrunnlag. Utviklingen ved årsskiftet tilsier at det er grunnlag for å ha tro på en positiv utvikling i første kvartal. Fleksibiliteten med hensyn til å kunne overføre lån til Totens Sparebank Boligkreditt AS eller Terra Boligkreditt AS vil også bidra positivt til å opprettholde marginene. Bankens sikringsfond har varslet at de i likhet med i 2011 trolig ikke vil innkalle sikringsfondsavgift. Totalt sett har banken tro på at kundemargin og rentenetto skal kunne opprettholdes på et tilfredsstillende nivå. Et høyere rentenivå vil alt annet likt normalt øke avkastningen på bankens egenkapital.

Det forventes en stabil utvikling i provisjonsinntekter og andre driftsinntekter i morbanken. Med bakgrunn i økt satsing på eiendomsmegling forventes det en noe sterkere vekst i driftsinntektene fra denne virksomheten. Bankens portefølje av verdipapirer vurdert til virkelig verdi vil være utsatt for svingningene i verdipapirmarkedene. Større kurssvingninger i aksjemarkedet og i markedet for rentebærende papirer vil hver for seg kunne påvirke konsernets totalresultat relativt mye. Med hensyn til effekten fra verdipapirer forventer banken å holde en portefølje på nivå med årsskiftet.

Kostnadsnivået i kommende kvartaler antas å bli tilnærmet på samme nivå som de foregående kvartalene i 2011 korrigert for engangseffekter, men med noen sesongvariasjoner knyttet til blant annet lønnskostnader.

Ved årsskiftet har ikke banken identifisert forhold i utlånsporteføljen eller den økonomiske utviklingen i bankens markedsområde som tilsier annet enn et tilfredsstillende nivå på tap i de kommende kvartaler. Banken er imidlertid bevisst på risikoen for en svakere utvikling dersom utviklingen i verdensøkonomien skulle gi større ringvirkninger også i bankens markedsområde.

Banken forventer ut i fra en totalvurdering å kunne vise tilfredsstillende resultater i 2012 og å gi konkurransedyktig avkastning til egenkapitalbeviserne. Styret presiserer imidlertid at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold.

TAKK!

Styret vil rette en velfortjent takk til engasjerte medarbeidere og tillitsvalgte for godt samarbeide og god innsats i året banken har lagt bak seg. Styret ønsker også å takke bankens kunder og øvrige forbindelser for godt samarbeide.

Lena, 13. mars 2012

i styret for Totens Sparebank

Ole Festad Lund

Ole Festad Lund
leder

Geir Stenseth

Geir Stenseth

Marianne Olsson

Marianne Olsson

Geir Nilsen

Geir Nilsen
nestleder

Steinar Nordengen

Steinar Nordengen

Jørn Wroldsen

Jørn Wroldsen

Jan Sverre Seierstad

Jan Sverre Seierstad
ansattes representant

Rolf E. Delingsrud

Rolf E. Delingsrud
adm. banksjef

ERKLÆRING I HENHOLD TIL LOV OM VERDIPAPIRHANDEL § 5-5

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for Totens Sparebank, konsern og morselskap, for kalenderåret 2011 og per 31.12.2011.

Regnskapene er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven, og som skal anvendes per 31.12.2011.

Det foreligger ingen transaksjoner gjennomført av nærstående som har hatt vesentlig betydning på virksomhetens stilling eller resultat i løpet av rapporteringsperioden.

Vi bekrefter herved at årsregnskapet og årsberetningen etter vår beste overbevisning gir informasjon om de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer, samt gir et rettviseende bilde over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på regnskapet.

Vi bekrefter at regnskapet etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene gir et rettviseende bilde av foretaket og konsernets finansielle stilling og resultat.

Lena, 13. mars 2012

i styret for Totens Sparebank

Ole Festad Lund

Steinar Nordengen

Geir Stenseth

Jørn Wroldsen

Marianne Olsson

Jan Sverre Seierstad

Geir Nilsen

Rolf E. Delingsrud

RESULTATREGNSKAP

Morbanken				Konsern			
2011	2010	2009	(Alle tall i hele 1.000 kroner)	Note	2011	2010	2009
552 292	528 063	550 130	Renteinntekter	5	577 783	525 729	549 300
340 789	309 821	333 791	Rentekostnader	5	362 307	308 690	333 294
211 503	218 241	216 338	<i>Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter</i>		215 476	217 039	216 006
9 784	7 707	999	Utbytte		9 190	7 707	999
59 614	54 343	48 602	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	8	56 146	54 343	48 602
12 075	10 328	9 980	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		12 075	10 328	9 980
-19 210	8 964	52 404	Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer	6.24	-19 326	8 964	52 404
1 054	11 970	4 320	Andre driftsinntekter	7	34 826	36 962	15 237
39 167	72 656	96 344	<i>Netto andre driftsinntekter</i>		68 761	97 647	107 261
83 877	67 836	79 336	Lønn og andre ordinære personalkostnader	9.10	97 321	75 947	83 770
33 308	33 119	35 328	Generelle administrasjonskostnader		42 026	38 882	37 939
2 825	3 148	7 457	Avskrivninger	22.23	6 575	5 850	7 992
34 464	31 834	28 379	Andre driftskostnader	11	38 209	34 582	31 911
154 474	135 937	150 500	<i>Driftskostnader</i>		184 131	155 261	161 611
96 197	154 960	162 182	<i>Driftsresultat før tap og skatt</i>		100 106	159 426	161 656
30 807	36 389	22 175	Netto tap på utlån	12	30 807	36 389	22 175
5 232	-29 766	797	Netto tap+/gevinster- på langsiktige investeringer i verdipapirer	13	7 483	-29 465	2 760
60 159	148 337	139 211	<i>Driftsresultat</i>		61 817	152 501	136 721
19 209	30 683	37 088	Skattekostnad	14	19 919	32 071	36 989
40 950	117 654	102 123	<i>Resultat for regnskapsåret uten minoritetsinteresser</i>		41 951	119 958	99 731
0	7 632	19 179	Oppskrivning av aksjer holdt for salg ført direkte mot egenkapitalen		0	7 632	19 179
-1 625	-29 873	-787	Salg/Nedskrivning av aksjer holdt for salg ført direkte mot egenkapitalen		-1 625	-29 873	-787
39 325	95 414	120 514	<i>Totalresultat</i>		40 326	97 717	118 123
			Minoritetsinteresser		-53	472	0
			<i>Totalresultat uten minoritetsinteresser</i>		40 379	97 245	118 123
5.70	16.68	14.78	Resultat per egenkapitalbevis	15			
5.70	16.68	14.78	Utvannet resultat per egenkapitalbevis				

BALANSE

Morbanken				Konsern			
31.12.11	31.12.10	31.12.09	(Alle tall i hele 1.000 kroner)	Note	31.12.11	31.12.10	31.12.09
Eiendeler							
95 416	161 779	75 159	Kontanter og fordringer på sentralbanken		95 416	161 779	75 159
732 114	469 477	519 003	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	16	380 261	474 292	519 143
9 697 842	10 746 091	10 284 738	Brutto utlån til kunder	12,17,18	11 273 215	10 697 850	10 240 339
27 496	27 334	12 104	- Individuelle nedskrivninger	12,17,18	27 496	27 334	12 104
43 670	40 383	37 925	- Gruppe nedskrivninger	12,17,18	43 670	40 383	37 925
9 626 676	10 678 375	10 234 709	Netto utlån og fordringer på kunder		11 202 049	10 630 133	10 190 309
Gjeld og egenkapital							
0	360	560	Overtatte eiendeler	26	0	360	560
1 483 579	1 045 354	998 626	Sertifikater og obligasjoner	19	1 493 455	1 045 354	998 626
92 596	71 205	74 404	Aksjer andeler og egenkapitalbevis	20	92 596	71 205	74 404
168 941	176 893	144 902	Aksjer tilgjengelige for salg	20	168 941	176 893	144 902
103 357	110 856	28 642	Eierinteresser i andre konsernselskaper	3.21	0	0	0
66 647	49 659	32 980	Finansielle derivater	24	66 647	49 659	32 980
4 954	4 120	8 428	Immaterielle eiendeler	22	11 075	10 602	10 040
14 402	14 591	23 132	Varige driftsmidler	23	65 077	84 335	90 186
16 276	19 673	10 747	Andre eiendeler		19 256	23 625	13 742
36 695	41 037	43 327	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	25	39 620	41 037	43 327
12 441 652	12 843 379	12 194 622	Sum eiendeler		13 634 392	12 769 276	12 193 379
Gjeld og egenkapital							
557 542	858 954	859 513	Gjeld til kredittinstitusjoner	16	542 292	783 894	859 513
5 798 309	5 414 926	4 948 285	Innskudd fra og gjeld til kunder	24	5 785 626	5 406 616	4 943 349
4 694 676	5 201 183	5 112 519	Verdipapirgjeld	24.27	5 899 676	5 201 183	5 112 519
22 776	35 505	10 410	Finansielle derivater	24	22 776	35 505	10 410
52 580	50 128	54 230	Annen gjeld 28		61 553	54 969	57 046
65 308	84 192	70 536	Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	29	66 397	84 896	70 885
4 927	12 338	19 975	Avsetninger til forpliktelser	10	7 637	13 536	21 037
420 023	361 961	356 363	Ansvarlig lånekapital	30	420 023	361 961	356 363
11 616 142	12 019 187	11 431 831	Sum gjeld		12 805 981	11 942 560	11 431 122
Minoritetsinteresser							
			Minoritetsinteresser		428	1 070	0
259 392	259 392	259 392	Eierandelskapital	32	259 392	259 392	259 392
0	0	0	Egne egenkapitalbevis		-75	-75	-75
109 992	109 992	109 992	Overkursfond		109 992	109 992	109 992
456 125	454 808	393 406	Annen egenkapital		458 674	456 335	392 946
825 510	824 193	762 791	Sum egenkapital inkl. minoritetsinteresser		828 411	826 714	762 256
12 441 652	12 843 379	12 194 622	Sum gjeld og egenkapital		13 634 392	12 769 276	12 193 379

Andre forpliktelser og betingede forpliktelser se note 27

Lena 13. mars 2012

Ole Festad Lund
leder

Geir Stenseth
nestleder

Marianne Olsson

Geir Nilsen

Steinar Nordengen

Jørn Wroldsen

Jan Sverre Seierstad
ansattes representant

Rolf E. Delingsrud
adm. banksjef

ENDRING I EGENKAPITALEN

Morbanken	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Sum
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Grunn- fondet	Utjevning- fond	Fond for urealisert gevinst	Annen egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2008	259 392	109 992	225 100	10 747	37 046	18 736	661 013
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-18 736	-18 736
Totalresultat			34 077	33 617	18 808	34 012	120 514
Egenkapital pr. 31.12.2009	259 392	109 992	259 176	44 363	55 854	34 012	762 791
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-34 012	-34 012
Totalresultat			40 673	38 609	-21 873	38 005	95 414
Egenkapital pr. 31.12.2010	259 392	109 992	299 849	82 972	33 980	38 005	824 192
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-38 005	-38 005
Totalresultat			15 880	25 465	-3 022	1 000	39 324
Egenkapital pr. 31.12.2011	259 392	109 992	315 729	108 437	30 958	1 000	825 510

Konsern	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Minoritets- interesse	Sum
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Grunn- fondet	Utjevning- fond	Fond for urealisert gevinst	Annen egenkapital		
Egenkapital pr. 31.12.2008	259 317	109 992	225 099	10 747	37 046	19 462	15	661 678
Utbytte og gaver						-17 531		-17 531
Kjøp aksjer i datterselskap							-15	-15
Totalresultat			34 077	33 617	18 808	31 623		118 125
Egenkapital pr. 31.12.2009	259 317	109 992	259 176	44 364	55 854	33 554	0	762 257
Utbytte og gaver						-34 012		-34 012
Kjøp aksjer i datterselskap						0	279	279
Effekt av emisjon i datterselskap						-319	319	0
Totalresultat			40 673	38 609	-21 873	40 311	472	98 190
Egenkapital pr. 31.12.2010	259 317	109 992	299 849	82 972	33 980	39 534	1 070	826 713
Utbytte og gaver						-38 005	-572	-38 577
Effekt av emisjon i datterselskap						18	-18	0
Totalresultat			15 880	25 465	-3 022	2 003	-53	40 272
Egenkapital pr. 31.12.2011	259 317	109 992	315 729	108 437	30 958	3 550	428	828 411

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morbanken				Konsern		
2011	2010	2009	Alle tall i hele 1.000 kroner	2011	2010	2009
Operasjonelle aktiviteter						
1 031 141	-482 233	-625 180	Netto økning utlån/garantier til kunder	-592 472	-478 385	-582 724
383 383	466 641	86 115	Netto økning innskudd fra kunder	454 070	388 207	84 789
266	2 378	273	Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	266	2 378	273
539 165	529 269	572 233	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder	569 533	526 935	571 403
-125 741	-101 492	-114 008	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer til kunder	-124 187	-100 338	-113 511
-225 453	-197 879	-204 098	Utbetalinger av renter på andre lån	-248 525	-197 901	-204 098
67 658	53 816	58 502	Innbetalinger av renter på andre lån	59 313	53 816	58 502
9 784	7 707	999	Innbetalinger av utbytte	9 190	7 707	999
1 324	11 233	2 118	Innbetalinger fra andre driftsinntekter	35 096	36 225	13 035
-100 352	-69 471	-60 101	Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-110 252	-76 558	-67 270
			Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m.v.	-95 101	-95 313	-83 577
-83 451	-87 051	-79 874	Utbetalinger av skatter	-28 470	-26 153	-25 615
-27 381	-24 964	-25 536	Netto utbetaling ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige formål	-500 729	-42 019	-199 866
-490 738	-42 019	-198 661				
979 605	65 935	-587 218	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-572 268	-1 399	-547 660
Investeringsaktiviteter						
0	23 399	0	Salg av Foretningseiendom	0	23 399	0
2 251	5 094	3 602	Innbetaling ved salg av aksjer	0	5 094	3 602
-1 155	-20 405	-93	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	-1 155	-20 405	-93
7 500	-81 913	-23 393	Inn/Utbetaling ved kjøp av aksjer og andeler i konsernselskaper	0	0	0
0	0	297	Innbetalinger ved salg av driftsmidler m.v.	18 794	0	297
-5 463	-14 862	-3 389	Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler m.v.	-8 478	-24 766	-66 341
3 133	-88 687	-22 976	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	9 161	-16 678	-62 535
Finansieringsaktiviteter						
-301 412	-559	344 989	Netto økning innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	-316 662	-559	344 989
58 062	5 598	32 321	Innbetalinger av ansvarlig lånekapital	58 062	5 598	32 321
-506 506	513 555	289 561	Innbetaling ved utstedelse av obligasjonsgjeld	698 493	513 555	289 561
0	-424 891	124 998	Innbetalinger ved utstedelse av sertifikater	0	-424 891	124 998
-36 609	-33 856	-15 131	Utbetalinger av utbytte/gaver	-37 180	-33 856	-15 131
-786 465	59 847	776 738	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	402 713	59 847	776 738
196 273	37 094	166 544	Netto kontantstrøm for perioden	-160 395	41 769	166 544
631 257	594 162	427 618	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter 01.01	636 072	594 302	427 757
827 530	631 257	594 162	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter 31.12	475 677	636 072	594 302
196 273	37 094	166 544	Endring i perioden	-160 395	41 769	166 544
AVSTEMMING						
60 157	148 337	139 210	Resultat før skattekostnad	61 818	152 502	136 721
-27 381	-28 874	-27 582	Periodens betalte skatter og avgifter	-28 470	-30 289	-27 663
2 104	-3 750	-2 400	Gaver	2 104	-3 750	-2 400
-2 253	-29 743	-65	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	-29 743	-65
2 827	3 148	7 458	Ordinære avskrivninger	6 575	5 850	7 992
7 483	-23	797	Nedskrivning anleggsmidler	7 483	278	2 760
30 807	36 389	22 175	Andre ikke-kontantposter	30 807	36 389	22 175
-458 528	-50 983	-251 065	Netto utbetaling ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	-468 404	-50 983	-251 065
6 911	8 137	-2 916	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og innbetalinger i pensjonsordninger	6 911	8 137	-3 296
-57 313	-3 490	65 962	Endring i andre tidsavgrensningsposter	-52 956	-1 990	64 843
1 031 141	-482 233	-625 180	Netto økning utlån/garantier til kunder	-592 472	-478 385	-582 724
383 383	466 641	86 115	Netto økning innskudd fra kunder	454 070	388 207	84 789
266	2 378	273	Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	266	2 378	273
979 605	65 935	-587 218	Netto kontantstrøm for operasjonelle aktiviteter	-572 268	-1 399	-547 660
95 416	161 779	75 159	Sum kontanter og kontantekvivalenter er medtatt:	95 416	161 779	75 159
732 114	469 477	519 003	- kontanter, innskudd på postgiro og Norges Bank	380 261	474 292	519 143
			- innskudd i finansinstitusjoner			

Note 1 Generelle regnskapsprinsipper Opplysninger om selskapet

Totens Sparebank sin hovedvirksomhet er bank og finanstjenester. Via datterselskapene er også eiendomsmegling, og drift og utleie av eiendom virksomheter i konsernet. Denne type virksomhet er av et begrenset omfang og konsernet har ikke utarbeidet et eget segmentregnskap for disse virksomhetene.

Bankens hovedkontor er lokalisert på Lena, og postadressen er: Totens Sparebank, Postboks 34, 2851 Lena

1.1 Generelle regnskapsprinsipper

Bankens og konsernets regnskap er avlagt i samsvar med EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser som skal anvendes per 31.12.2011, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven per 31.12.2011. Bankens og konsernets årsregnskap er også avlagt i overensstemmelse med de særskilte krav som stilles i lover og forskrifter for sparebanker.

1.2 Grunnlag for regnskapsutarbeidelsen

Regnskapet er presentert i norske kroner, avrundet til nærmeste hele tusen, så sant det ikke spesifikt er angitt noe annet. Det er utarbeidet basert på historisk kostprinsippet, med unntak av at følgende eiendeler og forpliktelser er balanseført til virkelig verdi: finansielle derivater, finansielle instrumenter holdt for omsetning og finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg. Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg regnskapsføres til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter.

Utarbeidelse av finansregnskap i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper og regnskapsførte beløp på eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og tilhørende forutsetninger er basert på historisk erfaring og andre faktorer som anses rimelige, forholdene tatt i betraktning. Disse beregningene danner grunnlaget for vurdering av balanseført verdi for eiendeler og forpliktelser som ikke kommer klart fram av andre kilder. Faktiske resultat kan avvike fra disse estimatene. Estimater og de underliggende forutsetninger vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden endringene oppstår dersom de kun gjelder denne perioden. Dersom endringer også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder. Vurderinger ledelsen har gjort ved anvendelsen av IFRS standardene, som har betydelig effekt på finansregnskapet og estimater med betydelig risiko for vesentlige justeringer i det neste regnskapsåret, er det eventuelt redegjort for separat.

Regnskapsprinsippene som fremkommer nedenfor, er anvendt konsistent for alle periodene som presenteres i konsernregnskapet.

1.3 Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter sparebanken og datterselskaper hvor banken alene eller sammen med datterselskaper eier mer enn 50 % og/eller har bestemmende innflytelse, samt at eierskapet betraktes som varig. Datterselskap som er kjøpt eller solgt i løpet av året, konsolideres resultatmessig for den del av året selskapet har vært en del av konsernet. Datterselskap hvor aksjene utelukkende eies med sikte på senere avhendelse, konsolideres ikke.

Datterselskap er i morbankens regnskap verdsatt etter anskaffelseskostmetoden. Dette medfører at bokført verdi av datterselskap er kostpris på aksjene, redusert for eventuell nedskrivning for varig verditap.

Datterselskapenes bokførte verdi, kostpris og nedskrivninger er vist i egen note.

Konserninterne saldoer og eventuelle urealiserte gevinster og tap eller inntekter og kostnader knyttet til konserninterne transaksjoner, elimineres ved utarbeidelsen av konsernregnskapet

Konsernregnskapet utarbeides etter oppkjøpsmetoden, og det anvendes like regnskapsprinsipper for de selskaper som inngår i konsernet. Alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser tas opp i balansen til verdien på oppkjøpstidspunktet. Hvis kostpris på aksjene overstiger denne verdien, og det skyldes forventning om fremtidig inntjening, er den ført opp i balansen som goodwill. Goodwill testes for verdifall årlig.

Minoritetsinteresser beregnes av resultat etter skatt. Eiendeler og gjeld, samt alle resultatposter er således vist inklusive minoritetens andel i konsernregnskapet.

1.4 Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Monetære eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på balansedagen. Valutakursdifferanse som fremkommer ved omregning, innregnes i resultatregnskapet. Ikke-monetære eiendeler og forpliktelser, som måles til historisk kost i en utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære eiendeler og forpliktelser med pålydende i utenlandsk valuta, og som innregnes til virkelig verdi, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen gjeldende på tidspunktet da den virkelige verdien ble fastsatt.

1.5 Kontanter og kontantekvivalenter.

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontantbeholdninger og innskudd i Norges Bank og finansinstitusjoner uten løpetid. Bankens policy er å ha så mye som mulig av kontanter og kontantekvivalenter i rentebærende innskudd, men banken må ha en del kontantbeholdning for å betjene sine kunder.

1.6 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser, samt finansielle derivater. Finansielle eiendeler omfatter hovedsakelig utlån og verdipapirer med fast og variabel avkastning. Finansielle derivater er avtaler som inngås med eksterne forbindelser om fastsettelse av fremtidige rentevilkår, valutakurser og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemt periode.

Klassifikasjon av finansielle instrumenter

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av følgende kategorier avhengig av formålet med investeringen (jfr reglene for IFRS). Enkelte av kategoriene er ikke benyttet i Totens Sparebank og er derfor ikke nærmere omtalt.

Finansielle eiendeler holdt for trading, bokført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle derivater klassifiserte som sikringsinstrumenter.

Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost.

Holde-til-forfall-investeringer, balanseført til amortisert kost.

Finansielle instrumenter tilgjengelige for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer mot egenkapitalen.

Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost.

Utlån og garantier:

Utlån og garantier er vurdert etter IAS. Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden og direkte kostnader inngår i amortisert kost. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall foretas nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån.

Kriteriet for beregning av tap på individuelle utlån og garantier er at det

foreligger objektive bevis for at et utlån eller en garanti har verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser: 1. Vesentlige finansielle problemer hos debitor. 2. Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. 3. Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor. 4. Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitoren blir tatt under konkursbehandling.

Nedskrivning på grupper av utlån/garantier foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i grupper av lån med like risikokarakteristika. Ved vurdering av nedskrivning på grupper av utlån, inndeles utlån i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å betale ved forfall. Næringsgrupper benyttes som kriterium. Verdifall beregnes på grunnlag av porteføljevurderinger, erfaringer, vekst og generelle utviklingstrekk.

Nedskrivning for tap dekker tap i engasjementsmassen som er inntrådt. Nedskrivning for tap inkluderer også mulige tap når det foreligger objektive bevis på at debitor har manglende framtidig oppgjørsevne. Det foretas kvartalsvis oppfølging av låneporteføljen med tilhørende vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger. Til grunn for nedskrivning for verdifall skal det foreligge en risikoklassifisering i samsvar med etablerte retningslinjer i henhold til bankens Kreditthåndbok.

Overtatte eiendeler blir vurdert i henhold til vurderingsregler for den enkelte eiendel.

Nedskrivningen utgjør forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Ved beregning av nåverdier benyttes løpende effektiv rente. Sikkerheter vurderes til påregnelig salgspris redusert med salgskostnader.

Finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig med verdiendringer over resultatet.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning er klassifisert som omløpsmidler og vurdert til virkelig verdi. Alle gevinster og tap blir innregnet i resultatregnskapet. Når investeringer er rentebærende, innregnes renter i resultatregnskapet ved å bruke effektiv rente-metoden. I hovedsak blir bankens aksjer, obligasjoner og derivater plassert i denne kategorien. Unntakene er aksjer som klassifiseres som tilgjengelige for salg (anleggsaksjer), og derivater som brukes som sikringsinstrument.

Finansielle instrumenter tilgjengelige for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer mot egenkapitalen

Andre finansielle eiendeler som konsernet eier, er klassifisert som tilgjengelig for salg og vurdert til virkelig verdi. Hvis det ikke har vært mulig å fastsette virkelig verdi er kostpris brukt. Gevinster eller tap føres direkte mot egenkapitalen, bortsett fra tap ved verdifall og for monetære poster som for eksempel obligasjoner og gevinster eller tap på valutakurser. Når disse investeringene blir fraregnet, innregnes akkumulerte gevinster eller tap, som tidligere var innregnet direkte mot egenkapitalen, i resultatregnskapet. Når investeringer er rentebærende, innregnes renter i resultatregnskapet ved å bruke effektiv rente-metoden.

Finansielle derivater klassifiserte som sikringsinstrumenter.

Banken bruker finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot rente- valuta- og aksjekursrisiko som oppstår gjennom bankens aktiviteter. Det er hovedsakelig renteswapper som benyttes. Finansielle derivater brukes også for å kunne tilby spare- og investeringsprodukter med avkastning i forhold til utviklingen i for eksempel aksjeindekser og tilsvarende (strukturerte produkter), uten at banken har risiko knyttet til verdiutviklingen. Eksponeringen mot finansiell risiko er beskrevet i styrets årsberetning. I henhold til bankens finansstrategi, kjøpes eller utstedes ikke finansielle derivater for handelsformål.

Finansielle derivater innregnes første gang til kostpris. I etterfølgende perioder vurderes finansielle derivater til virkelig verdi over resultatet. Er kravet til sikringsbokføring oppfylt blir både derivatet og sikret post bokført til virkelig verdi. Forpliktelser knyttet til strukturerte produkter blir splittet i en vertsavtale og et avledet derivat. Finansielle derivater og avledede derivater er bokført som annen gjeld eller andre eiendeler. Når derivatet er knyttet til en aksje eller valutaindeksert avkastning er opsjonsverdien ført som en finansiell eiendel, mens det avledede derivatet er ført som en økning på den gjeldsposten det er knyttet til. Henholdsvis obligasjonsgjeld og innskudd fra kunder.

- Finansielle derivater og sikringsbokføring

For å benytte sikringsbokføring kreves det at sikringen dokumenteres på avtaletidspunktet, at sikringen er svært effektiv og at sikringseffektiviteten kan måles både på avtaletidspunktet og senere i løpetiden. Sikringen anses normalt som svært effektiv hvis det både på avtaletidspunktet og i løpetiden kan forventes at endringer i virkelig verdi av det sikrede objekt tilsvarer endringer i virkelig verdi av sikringsinstrumentet. Det vil si at verdien av sikringsinstrumentet er mellom 80 % til 125 % av sikret objekt.

Sikringsbokføring anvendes for derivater som er ment for sikring av endringer i virkelig verdi på eiendeler eller forpliktelser. Risikoen for slike endringer i balansen er hovedsakelig relaterte til utlån, rentebærende verdipapirer, innskudd og rentebærende gjeld med avtale om fast rente. Bankens sikringsinstrumenter er i hovedsak rentebytteavtaler, hvor fast rente byttes i flytende. I tillegg har banken noen opsjoner knyttet til innskudd/innlån hvor avkastningen for mottakeren er avhenger av utviklingen på aksjer, valuta eller råvarepriser. Bankens har i disse tilfellene byttet fastrente/opsjonene mot flytende rente slik at banken ikke har noen rente/ eller markedsrisiko knyttet til disse posisjonene (se note 24).

Endringer i virkelig verdi på sikret objekt og sikringsinstrumentet skal separat innregnes i samme nettopost i resultatregnskapet. Eventuelle akseptable sikringsavvik vil få en resultateffekt. Er sikringen 100 % effektiv vil nettoresultatet bli lik 0.

Hvis kravet for å benytte sikringsbokføring ikke oppfylles vil sikringsbokføringen opphøre. Derivatet vil da fortsatt bli innregnet til virkelig verdi, mens sikret objekt vil bli innregnet til amortisert kost. Endringer i verdien på derivatet vil bli ført løpende mot resultatet som tap/gevinst på verdipapirer som er omløpsmidler.

Adgang til omklassifisering av finansielle instrumenter.

Etter en endring i IAS 39 som ble vedtatt den 13. oktober 2008 er det i særlige tilfeller mulig, å omklassifisere visse finansielle instrumenter i kategorien "Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet". I praksis vil dette gjelde finansielle eiendeler i handelsporteføljen. Bankens har valgt å ikke benytte seg av denne muligheten, det vil si at banken har bokført sinne finansielle instrumenter til virkelig verdi, og ikke fordele verditapet på disse over resterende løpetid.

Virkelig verdi

For finansielle instrumenter som handles i et aktivt marked fastsettes virkelig verdi på bakgrunn av observerte markedsverdier. For øvrige finansielle instrumenter blir det brukt interne eller eksterne estimer basert på blant annet sist kjente omsetningskurs og nåverdiregninger. For finansielle instrumenter med dårlig likviditet knytter det seg usikkerhet til beregningene. Der det ikke finnes observerbare markedspriser for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, blir eiendelen vurdert for verdifall på balansedagen. Hvis det ikke finnes indikasjoner på verdifall vurderes eiendelen til historisk kostpris. Eventuell usikkerhet knyttet til innfrielse blir tatt hensyn til (kredittrisiko). Se note 39 for mer opplysninger om mer informasjon om hvilke verdsettelsesmetoder som er brukt.

1.7 Immaterielle eiendeler

1.7.1 Goodwill

Alle virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Goodwill representerer beløp som oppstår ved overtakelse av datterforetak og tilknyttede foretak. Goodwill føres i balansen til anskaffelseskost (fratrasket eventuelle akkumulerte tap ved verdifall). Goodwill fordeles på kontantstrømgenererende enheter og blir ikke lenger avskrevet, men blir testet årlig for verdifall. Negativ goodwill innregnes direkte i resultatregnskapet.

1.7.2 Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler som anskaffes, føres i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall. Kostnader forbundet med større programvareinvesteringer som vil gi økonomiske fordeler og med antatt levetid på minst tre år innregnes som immaterielle eiendeler. Senere utgifter vedrørende balanseførte immaterielle eiendeler balanseføres bare når de øker de fremtidige økonomiske fordeler relatert til denne eiendelen. Alle andre utgifter kostnadsføres i den perioden de påløper. Avskrivninger beregnes og resultatføres lineært over estimert utnyttbar levetid for de immaterielle eiendelene, med mindre slik levetid er ubestemt.

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubegrenset økonomisk levetid blir testet for verdifall på balansedagen. Andre immaterielle eiendeler blir avskrevet fra tidspunktet de er tilgjengelige for bruk. Estimert utnyttbar levetid fremgår av note 22.

1.8 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall. Når deler av eiendom, anlegg og utstyr har forskjellig utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate eiendom, anlegg og utstyr.

Pådratte utgifter til utskiftning av deler av driftsmiddel innregnes i balanseført verdi for en enhet av eiendom, anlegg og utstyr når slike utgifter antas å gi foretaket fremtidige økonomiske fordeler relatert til utskiftningene og utgiftene for de utskiftede deler kan måles pålitelig. Alle andre utgifter innregnes i resultatregnskapet i den perioden de påløper. Avskrivninger beregnes lineært over estimert utnyttbar levetid for driftsmiddelet og belastes resultatregnskapet. Tomter avskrives ikke. Estimert økonomisk levetid fremgår i note 22 og 23. Restverdi revurderes årlig dersom den ikke er ubetydelig.

1.9 Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer og andre fordringer regnskapsføres til anskaffelseskost fratrasket tap ved verdifall.

1.10 Beholdninger

Beholdninger regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris i ordinær virksomhet, fratrasket estimerte utgifter til ferdigstilling og salgskostnader.

1.11 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Balanseført verdi av konsernets ikke-finansielle eiendeler blir, med unntak av beholdning (se regnskapsprinsipp 1.10) og eiendeler ved utsatt skatt (se regnskapsprinsipp 1.19), gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Årlig beregnes gjenvinnbart beløp på balansedagen for goodwill, eiendeler som har en ubestemt utnyttbar levetid og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelige for bruk. Tap ved verdifall innregnes når balanseført verdi av en eiendel eller kontantgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Tap ved verdifall innregnes i resultatregnskapet. Verdifall beregnet for kontantgenererende enheter fordeles slik at balanseført verdi av eventuell

goodwill i kontantgenererende enheter reduseres først. Deretter fordeles resterende verdifall på de øvrige eiendelene i enheten forholdsmessig ut i fra balanseført verdier.

– Beregning av gjenvinnbart beløp

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgspris og bruksverdi. Bruksverdi beregnes ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved å benytte diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og den risiko som er knyttet til den spesifikke eiendelen. For eiendeler som ikke hovedsaklig generer uavhengige kontantstrømmer, fastsettes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enhet som eiendelen tilhører.

– Reversering av verdifall

Tap ved verdifall av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres tap ved verdifall dersom det er en endring i estimerer benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp. Et tap ved verdifall reverseres bare i den grad eiendelens balanseførte verdi ikke overstiger den balanseførte verdien som ville vært fastsatt, netto etter avskrivninger eller amortisering, dersom ingen tap ved verdifall hadde vært innregnet.

1.12 Rentebærende lån og kreditter

Rentebærende lån og kreditter innregnes første gang til virkelig verdi, fratrasket direkte henførbare transaksjonsutgifter. I etterfølgende perioder måles rentebærende forpliktelser til amortisert kost, ved å bruke effektiv rente metoden.

1.13 Utbytte

Utbytte føres som forpliktelse i den perioden de blir vedtatt.

1.14 Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser

Leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser innregnes til kost.

1.15 Avsetning

En avsetning innregnes i balansen når konsernet har en eksisterende rettslig forpliktelse eller underforstått plikt, som følge av en tidligere hendelse og det er sannsynlig at det vil kreves en strøm av økonomiske fordeler fra foretaket for å innfri forpliktelsen. Dersom effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

1.16 Pensjonsforpliktelser

Netto forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes separat for hver ordning ved å estimere størrelsen på fremtidige ytelser som den ansatte har opptjent gjennom sin arbeidsinnsats i inneværende og tidligere perioder. Disse fremtidige ytelsene diskonteres for å beregne nåverdien, og virkelig verdi av pensjonsmidler trekkes fra for å finne netto forpliktelse. Diskonteringsrenten utgjør balansedagens rente på godt sikrede obligasjonslån med tilnærmet samme løpetid som konsernets forpliktelser. Beregningene er gjort av en kvalifisert aktuar, og er basert på lineær opptjeningsmodell. Når ytelsene i en ordning forbedres, innregnes den andelen av økningen i ytelsene, som ansatte har opparbeidet rettighet til, som kostnad i resultatregnskapet lineært over gjennomsnittlig tidsperiode frem til de ansatte har oppnådd en ubetinget rett til de økte ytelsene. Kostnaden innregnes umiddelbart i resultatregnskapet dersom de ansatte allerede ved tildeling har fått en ubetinget rett til økte ytelser. Alle aktuarielle gevinster og tap pr. 1. januar 2004 er ført mot egenkapitalen. Aktuarielle gevinster og tap ved beregning av foretakets forpliktelse for en pensjonsordning oppstått etter 1. januar 2004 innregnes i resultatregnskapet og fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid i den grad akkumulerte urealiserte aktuarielle gevinster og tap overstiger 10 % av det høyeste av nåverdien av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse og

virkelig verdi av pensjonsmidlene. I motsatt fall innregnes ikke aktuarielle gevinster og tap. Når beregningene resulterer i en netto eiendel for foretaket, begrenses innregningen av denne eiendelen til nettoen av totale urealiserte aktuarielle tap og kostnad ved tidligere perioders pensjon-sopptjening og nåverdien av fremtidige tilbakebetalinger fra ordningen eller reduksjoner i innbetalinger til ordningen.

1.17 Egenkapitalbevis

Ved tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis føres kjøpesummen inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapitalen. Egne egenkapitalbevis presenteres som en reduksjon i egenkapitalen.

1.18 Periodisering – inntektsføring/kostnadsføring

Renter og provisjoner innregnes i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Rentekostnader knyttet til anskaffelser blir løpende innregnet i resultatregnskapet. Over/underkurs inntekt/kostnadsføres planmessig over lånets løpetid. Etableringsgebyr ved kunders låneopptak amortiseres over lånets løpetid, og innregnes i resultatet basert på effektiv rente-metoden. Utbytteinntekter innregnes i resultatet på det tidspunktet rett til å motta betaling er etablert. For noterte instrumenter er dette den datoen aksjene ble notert eksklusive utbytte. Leieinntekter innregnes i resultatregnskapet lineært over avtalt leieperiode. Driftsinntekter fra salg av varer innregnes i resultatregnskapet når det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap har gått over til kjøper. Driftsinntekter fra utførte tjenester innregnes i resultatregnskapet i forhold til transaksjonens fullføringsgrad på balansedagen. Leiebetalinger under operasjonelle leieavtaler innregnes i resultatregnskapet lineært over leieperioden. Renteelementet i betalinger under finansielle leieavtaler innregnes i resultatet basert på effektiv rente-metoden.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og føres som et tilgodehavende i balansen.

1.19 Skatt

Inntektsskatt på periodens resultat består av periodeskatt og utsatt skatt. Inntektsskatt innregnes i resultatet med unntak av skatt på poster som er innregnet direkte mot egenkapitalen. Skatteeffekten av sistnevnte poster innregnes direkte mot egenkapitalen. Periodeskatt utgjør forventet betalbar skatt på årets skattepliktige resultat til gjeldende skattesatser på balansedagen, og eventuelle korrigeringer av utsatt skatt/skattefordel for tidligere år. Utsatt skatt avsettes basert på balanseorientert gjeldsmetode ved å ta hensyn til midlertidige forskjeller mellom balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser i den finansielle rapporteringen og skattemessige verdier. Det tas ikke hensyn til følgende midlertidige forskjeller: goodwill som ikke er skattemessig fradragsberettiget, opprinnelig innregning av eiendeler eller forpliktelser som ikke påvirker verken regnskapsmessig eller

skattemessig resultat, samt forskjeller relatert til investeringer i datterforetak som ikke antas å reversere i overskuelig fremtid. Avsetningen for utsatt skatt er basert på forventninger om realisasjon av eller oppgjør for balanseførte verdier av eiendeler og forpliktelser, og er beregnet med skattesatser gjeldende på balansedagen. Ved utsatt skatt innregnes eiendeler kun i den grad det er sannsynlig at eiendelen kan utnyttes gjennom fremtidige skattemessige resultater. Ved utsatt skatt reduseres eiendelene i den grad det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert.

1.20 Segmentrapportering

Et segment utgjør en identifiserbar del som enten leverer produkter eller tjenester (virksomhetssegment), eller leverer produkter eller tjenester innenfor et særskilt økonomisk miljø (geografisk segment), og som har en risiko og avkastning som er forskjellig fra andre segmenter. I tillegg vises de ufordelte postene. Det rapporteres ikke geografisk segment.

1.21 Anvendelse av IFRS-Standarder

Nedenfor følger en oversikt over nye og reviderte standarder som er vedtatt, men som ikke er trådt i kraft pr 31.12.2011. Totens Sparebank har ikke benyttet muligheten for tidlig anvendelse av de nevnte standardene. Det antas at endringene i IAS 19 vil få vesentlig innvirkning på egenkapitalen. Endringene i IAS 19 vil bli anvendt av Totens Sparebank for første gang for regnskapsåret som avsluttes 31.12.2013. Følgende viktige endringer vil få en innvirkning på selskapet:

- Aktuarielle gevinster og tap blir innregnet umiddelbart i andre inntekter og kostnader. Korridormetoden og innregning av aktuarielle gevinster og tap i resultatregnskapet er ikke lenger tillatt.
- Pensjonskostnader/opptjeninger samt gevinster og tap på avkortning / avslutning innregnes i resultatet.
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene beregnes med samme rente som brukes til den ytelsesbaserte forpliktelsen.
- Definisjonene av kortsiktige og andre langsiktige ytelser til ansatte har blitt endret og klassifikasjon er avhengig av når foretaket forventer at ytelsene innfris.

Når korridormetoden blir borte vil dette få en negativ effekt på egenkapitalen med mnok 45,2. Ytterligere endringer vil kun bestå av presen-tasjonens forskjeller og vil ikke ha en vesentlig innvirkning på foretakets regnskap.

Videre så vil endringen i IAS1 ha betydning for oppstillingsplanen. Elementer som vil kunne reverseres gjennom resultatregnskapet og de som ikke skal reverseres gjennom resultatregnskapet skal presenteres hver for seg med tilhørende skatteeffekter.

Virkningen av endringene for øvrig antas, basert på en foreløpig analyse, ikke å ha vesentlig betydning for årsregnskapet.

	Dato for ikrafttredelse	Planlagt implementeringstidspunkt
Nye standarder og fortolkninger		
IFRS 10 Consolidated Financial Statements	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 11 Joint Arrangements	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 13 Fair Value Measurement	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 9 Financial Instruments and related amendments to IFRS 7 regarding transition	1. Januar 2015	Regnskapsåret 2015
Reviderte standarder og fortolkninger		
Disclosures – Transfers of Financial Assets (Amendments to IFRS 7)	1. Juli 2012	Regnskapsåret 2012
Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets (Amendments to IAS 12)	1. Januar 2012	Regnskapsåret 2012
Presentation of Items of Other Comprehensive Income (Amendments to IAS 1)	1. Juli 2012	Regnskapsåret 2013
IAS 19 Employee Benefits (amended 2011)*	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IAS 27 Separate Financial Statements (2011)	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures (2011)	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
Disclosures—Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities (Amendments to IFRS 7)	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities (Amendments to IAS 32)	1. Januar 2014	Regnskapsåret 2014

2 Finansiell risiko

Banken har gruppert risiko knyttet til sine finansielle instrumenter i 3 grupper. Dette er kredittisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

2.1 Kredittisiko

Kredittisiko er risiko knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser. For banken er dette i stor grad knyttet til risiko knyttet til tap på utlån. Vurdering av risiko og metoder som benyttes for å måle behov for avsetninger til tap på utlån og garantier er beskrevet nærmere i prinsippnoten. Det vises også til note 17 hvor metode for risikoklassifisering og nedskrivingsbeløp vises. Her vises også utvikling i tap, og hvilke nedskrivninger som er gjennomført.

Banken har ikke endret sin generelle praksis for kredittvurdering og benytter samme modeller/praksis som for tidligere år. Dette gjelder også for avsetninger for tap. Endrede generelle økonomiske utsikter i forhold til forrige år kan allikevel medføre noe endring ved vurderingen nye utlån. En stor andel av bankens utlån er gitt med sikkerhet i boliger i bankens primærområde. Historisk sett har banken lite tap på disse utlånene, og det er fortsatt bankens vurdering at det er lite sannsynlige med vesentlige tap knyttet til disse utlånene. Det er også bankens vurdering at bankens primærområde er mindre preget av opp og nedgangstider en generelt i Norge, og kredittisikoen derfor er mer stabil her enn i pressområdene.

Banken har en betydelig obligasjonsportefølje (se note 19). Banken har en policy om å investere i obligasjoner med god kredittverdighet, og i hovedsak i papirer med flytende rente. Banken har også en øvre ramme for hvor mye som av forvaltingskapitalen som kan plasseres i obligasjoner (per 31.12.11 maksimalt 1 600 mill. kroner).

En generell økning i kredittisiko knyttet til obligasjoner, vil påvirke verdilvurderingen av denne porteføljen. Generelt vil en økning i kredittisikoen redusere verdien av obligasjonsporteføljen. I tillegg vil kredittverdigheten til den enkelte obligasjonsutsteder påvirke verdien av obligasjonen. En generell økning i kredittisikopremien på 1,5 % på en portefølje på ca 1 600 millioner med i snitt 3 års løpetid vil ha en negativ effekt på verdien av porteføljen med ca 70 mill. kroner

Banken har ikke grunnlag for å si at prisingen av obligasjonsporteføljen per 31.12.11 ikke reflekterer sannsynlig kredittisiko i porteføljen i kommende regnskapsår.

2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til om banken kan betale sine forpliktelser når de forfaller. Det vises til note 34 som viser en oppstilling for når balansepostene forfaller og omtaler bankens strategi knyttet til likviditetsrisiko. Banken har som strategi på å hente mye av sin funding gjennom langsiktige lån. Banken har også løpende arbeidet for å ha god likviditet, og har en målsetning om å ha likvider for å dekke forfall på innlån 1 år frem i tid.

2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko knyttet til endringer i markedspriser. For banken gjelder dette i hovedsak endringer i rentenivå, og dels endringer i aksje/obligasjonsverdier. Note 35 viser en oversikt over balansepostene og når en renteendring vil kunne gjennomføres. Banken har som målsetting å være minimalt utsatt for risiko knyttet til endringer i rentenivå. Banken benytter seg derfor av rentebytteavtaler for å sikre seg mot renterisiko knytte til fastrenteavtaler på utlån eller innlån, en oversikt over de samlede rentebytteavtaler og deres verdi vises i note 24.

Når det gjelder bankens obligasjoner er dette for alle vesentlige poster obligasjoner med flytende rente (note 19), som i liten grad er utsatt for markedsrisiko.

Banken har markedsrisiko knyttet til aksjekurser, denne er begrenset gjennom at styret har definert en fastsatt en ramme for investering i aksjer, grunnfond og aksjefond, som er klassifisert som omløpsmidler, til maksimalt 100 mill. kroner. For en oversikt over bankens investeringer i

aksjer/fond se note 20, og note 6. I perioder med store svingninger er det større risiko knyttet til investeringer i verdipapirer med variabel avkastning, enn alternative plasseringer. De siste årene har vært preget av store svingninger, og dette kan fortsette i 2012 slik at markedsrisikoen knyttet til verdipapirer med variabel avkastning er betydelig. Banken har en forholdsvis liten andel av sin kapital investert i omløpsaksjer ved utgangen av 2011 (92,6 mill kroner).

Note 2 Kritiske estimater og vurderinger.

Tap på utlån, obligasjoner og garantier (note 17)

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen årlig og store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt mer en 11 dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt i note 17. Banken avsetter for spesifiserte tap dersom det foreligger en objektiv informasjon på redusert kredittkvalitet i form av redusert betalingsevne eller sikkerhetsverdi etter at lånet har blitt bevilget. Redusert kredittkvalitet er definert som en nedgradering i risikoklassifiseringssystemet. Slik informasjon kan være betalingshistorikk, og informasjon om debitors betalingsevne. Spesifiserte tap beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av spesifisert tap. Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente.

Uspesifiserte tapsavsetninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektiv informasjon som viser at kredittisikoen har økt etter at kredittene er bevilget, men hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis eller informasjonen ikke lar seg spesifisere på engasjementsnivå. Slik informasjon kan være negativ utvikling i risikoklassifisering eller informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier, lønnsomheten i en bransje, eller grupper av debitors betalingsevne.

Vurdering av tapsavsetninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilke relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. I mange tilfeller vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og prisfastsettelsen kan derfor være beheftet med betydelig usikkerhet.

Banken har ikke endret sin generelle praksis for kredittvurdering og benytter samme modeller/praksis som for tidligere år. Dette gjelder også for avsetninger for tap. Det er bankens vurdering at bankens primærområde er mindre preget av opp og nedgangstider en generelt i Norge, og tapene knyttet til utlån til kunder derfor vil variere mindre enn i pressområdene. Utlån til kunder utgjør en svært vesentlig del av bankens samlede eiendeler og en økning i tap knyttet til denne posten vil derfor ha betydelige effekter på bankens resultater. F. eks vil en økning på årlige tap i % av utlån til kunder til 1 % øke årlige tapskostnader i konsernet fra 2011 sitt nivå på 31 mill til 113 mill. kroner. Bankens estimer viser at de tapsavsetninger som er gjort sannsynligvis vil være dekkende.

1.2 Virkelig verdi egenkapitalinteresser (note 20 og 40)

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimer basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Verdien av bankens verdipapirer med variabel avkastning er vurdert til 248 mill. kroner ved årsskiftet. Herav utgjør aksjer i Terra Gruppen 137 mill. kroner, og aksjer i Nets Holding AS 27 mill. kroner. Ved en endring i verdisetningen av Terra Gruppen vil derfor banken være utsatt for risiko. En vurdering av verdijustert egenkapital i gruppen er her lagt til grunn for verdisetningen i Terra Gruppen. Ved verdisetningen av Nets Holding AS er verdivurderingen som er gjort i forbindelse med fusjonen mellom Nordito AS og PBS AS langt til grunn. Banken anser det ikke som sannsynlig at verdien av aksjene i Terra Gruppen eller Nets Holding AS vil endre seg vesentlig i det kommende regnskapsår. Når det gjelder bankens omløpsaksjer anses det som sannsynlig at disse vil følge den generelle børsutviklingen.

1.3 Virkelig verdi av derivater (note 24)

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdierverdi-modeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

Bankens derivater er sikringsinstrumenter og en endring i verdien på disse vil derfor i stor grad samsvare med verdiendringer på sikringsobjektet og ha begrenset effekt på bankens finansielle stilling.

1.4 Immaterielle eiendeler (note 22)

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på nediskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Bankens immaterielle eiendeler på 4,9 mill. kroner er ikke en vesentlig post av bankens eiendeler. Banken er derfor lite utsatt for risiko knyttet til vurderingen av disse.

1.5 Pensjoner (note 10)

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimer herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i grunnbeløpet og den generelle utviklingen i antall uføretrygdete og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimatendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil i stor utstrekning periodiseres over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid og ikke belaste resultatregnskapet umiddelbart slik som andre estimatendringer.

Tidligere avsetninger for fremtidige forpliktelser knyttet til AFP ble tilbakeført i løpet av 2010. Dette gjelder ikke for avsetninger som dekker de som har begynt å ta ut AFP ved inngangen av 2010. Per 31.12.2011 er det derfor kun regnskapsmessig avsatt for å dekke bedriftens fremtidig AFP-forpliktelser for aktive AFP pensjonister.

Note 3 Endringer i konsernstruktur

Totens Sparebank Service AS er avviklet i løpet av 2011. Virksomheten i selskapet er flyttet til Totens Sparebank.

Storgata 8 Eina AS er fusjonert med Vallehaven AS, og Gjøvik og Toten Eiendom AS er fusjonert med Terra Eiendomsmedling Innlandet AS. Audheimgården AS ble solgt 30.12.2011.

Totens Sparebank sine datterselskaper er nærmere beskrevet i note 21.

Note 4 Segmentinformasjon

Banken har to strategiske forretningsområder, som rapporteres til ledelsen. Dette er privatmarkedet og bedriftsmarkedet.

I noten nedenfor vises tilsvarende segmentinformasjon som rapporteres til ledelsen i banken.

Personkunder som følges opp via næringsavdelingen inngår i bedriftsmarkedet. Det er vår vurdering at det ikke foreligger vesentlig forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester som inngår i bankens hovedmarkeder.

2011				
	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	95 986	89 405	26 112	211 503
Netto andre driftsinntekter	21 681	8 829	8 657	39 167
Driftskostnader	43 039	10 249	101 186	154 474
Driftsresultat før tap	74 628	87 985	-66 416	96 197
Tap på utlån	16 655	15 152	-1 000	30 807
Nedskrivinger	0	0	5 232	5 232
Driftsresultat før skatt	57 973	72 833	-70 648	60 157
Skatt	16 232	20 393	-17 417	19 209
Resultat etter skatt	41 741	52 440	-53 232	40 948
Balanse				
Netto utlån til kunder	5 701 568	3 653 542	258 507	9 613 617
Andre eiendeler	0	0	2 828 035	2 828 035
Sum eiendeler per segment	5 701 568	3 653 542	3 086 542	12 441 652
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 839 465	1 658 554	300 321	5 798 340
Annen gjeld	0	0	5 817 802	5 817 802
Sum gjeld	3 839 465	1 658 554	6 118 123	11 616 142
Egenkapital	0	0	825 510	825 510
Sum gjeld og egenkapital per segment	3 839 465	1 658 554	6 943 633	12 441 652

2010				
	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	107 547	93 515	17 180	218 241
Netto andre driftsinntekter	24 461	9 190	39 005	72 656
Driftskostnader	43 383	8 386	84 168	135 937
Driftsresultat før tap	88 625	94 319	-27 983	154 960
Tap på utlån	520	35 869	0	36 389
Nedskrivinger	0	0	-29 765	-29 765
Driftsresultat før skatt	88 105	58 450	1 782	148 337
Skatt	24 669	16 366	-10 353	30 683
Resultat etter skatt	63 436	42 084	12 135	117 655
Balanse				
Netto utlån til kunder	6 836 208	3 593 816	258 507	10 688 531
Andre eiendeler	0	0	2 154 848	2 154 848
Sum eiendeler per segment	6 836 208	3 593 816	2 413 355	12 843 379
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 625 689	1 546 398	242 840	5 414 927
Annen gjeld	0	0	6 604 260	6 604 260
Sum gjeld	3 625 689	1 546 398	6 847 100	12 019 187
Egenkapital	0	0	824 193	824 193
Sum gjeld og egenkapital per segment	3 625 689	1 546 398	7 671 292	12 843 379

Note 5 Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	20 178	10 144	11 652	10 144
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	484 332	477 505	518 168	475 171
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	47 782	40 414	47 963	40 414
Sum renteinntekter	552 292	528 063	577 783	525 729
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	22 619	23 793	22 619	23 793
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	127 637	100 902	126 083	99 748
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	170 323	158 955	193 395	158 955
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	20 188	19 715	20 188	19 715
Andre rentekostnader og lignende kostnader	22	6 457	22	6 479
Sum rentekostnader	340 789	309 821	362 307	308 690
Netto rente- og kredittprovisjoner	211 503	218 241	215 476	217 039
Herav inntektsførte renter og provisjoner på engasjement hvor det er foretatt nedskrivninger	3 277	3 339	3 277	3 339

Note 6 Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer til virkelig verdi over resultatet og driftsresultat fra ordinær drift

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	-9 382	2 174	-9 498	2 174
Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	-7 954	7 147	-7 954	7 147
Valuta og finansielle derivater	-1 874	-357	-1 874	-357
Sum	-19 210	8 964	-19 326	8 964

Banken har ingen tradingportefølje, og alle verdiendringer knytter seg til verdipapirer som ble øremerket til kategorien virkelig verdi over resultatet ved første gangs registrering.

Finansielle verdipapirer som måles til virkelig verdi over resultatet har en vesentlig betydning for Totens Sparebank sitt resultat og stilling. Bankens resultater påvirkes i stor grad av svingninger i verdiene på aksje- og obligasjonsporteføljen.

	Morbank	
	2011	2010
Driftsresultat	60 159	148 337
Netto verdiendringer og gevinst/tap på verdipapirer til virkelig verdi over resultatet.	-19 210	8 964
Netto tap/gevinst på langsiktige investeringer i verdipapirer	-5 232	29 766
Utbytte	9 784	7 707
Resultateffekt av endringer avtalefestet pensjon etter lovendring inkl. amortisering av estimatgevinst	0	15 028
Gevinst ved salg av forretningseiendom	0	9 894
Driftsresultat fra ordinær bankdrift	74 816	76 979

Note 7 Andre driftsinntekter

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Øvrige gebyrer	0	7	0	7
Andre inntekter	983	525	652	2 511
Meglerprovisjon	0	0	29 632	21 080
Gevinst ved salg av eiendom	0	9 894	2 465	9 894
Driftsinntekter faste eiendommer	71	1 544	2 077	3 470
Sum andre driftsinntekter	1 054	11 970	34 826	36 962

Ved salg av forretningseiendommen Storgt.7 på Gjøvik i 2010 ble det en gevinst på 9,9 mill.

Note 8 Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Betalingsformidling	28 047	25 718	28 047	25 718
Provisjoner sparing- og plasseringsprodukter	5 628	5 538	5 628	5 538
Provisjon fra BoligKreditt	6 759	2 935	3 291	2 935
Forsikringstjenester	14 361	15 143	14 361	15 143
Annen virksomhet	640	641	640	641
Garantiprovisjon	4 178	4 369	4 178	4 369
Sum inntekter	59 614	54 343	56 146	54 343

Note 9 Lønn og personalkostnader

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Lønn	60 599	60 221	71 574	67 063
Pensjoner (note 7)	12 229	-2 900	13 025	-2 619
Sosiale kostnader	11 049	10 515	12 722	11 503
Sum	83 877	67 836	97 321	75 947

	2011	2010	2010	2010
Antall ansatte pr 31.12	129	129	146	143
Gjennomsnittlig årsverk	120	122	137	131

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2011

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser	Lønn	Annen godtgjørelse opptjente pensjonsrettigheter	Årlig premie i stillelser	Lån og sikkerhetsstillelser
Ledende ansatte:	6 035	509	1 241	13 988	6 035	584	1 241	13 988
Adm. banksjef, Rolf Endre Delingsrud	1 250	194	278		1 250	194	278	
Viseadministrerende banksjef, Torleif Lilløy	1 025	72	211	2 150	1 025	117	211	2 150
Banksjef stab, Stig Håvard Blikseth	895	59	211	2 250	895	59	211	2 250
Banksjef marked, Odd Fjellby	1 075	63	128	3 554	1 075	93	128	3 554
Banksjef finans, Paul Tormod Stenberg	895	60	293	3 384	895	60	293	3 384
Banksjef risk management, Håkon Kvam	895	60	120	2 650	895	60	120	2 650
Styret (inkl. varamedlemer):		692		6 097		692		6 097
Leder Ole Festad Lund		160		2 110		127		2 110
Nestleder Geir Stenseth		98		1 255		98		1 255
Styremedlem Geir Ståle Nilsen		50				50		
Styremedlem Jørn Wroldsen		51				51		
Styremedlem Steinar Nordengen		73				73		
Styremedlem Marianne Olsson		50				50		
Styremedlem Jan Sverre Seierstad (ansattes representant)		73		802		73		802
Styremedlem Ann Kristin Haugen (varamedlem ansatte)		46		1 517		46		1 517
Varamedlemmer/tidligere medlemmer		92		413		92		413
Revisjonsutvalg:		180				180		
Leder av revisjonsutvalget Steinar Nordengen		75				75		
Geir Stenseth		53				53		
Geir Ståle Nilsen		18				18		
Tidligere medlemmer		35				35		
Godtgjøringsutvalg:		39				39		
Leder av godtgjøringsutvalget Ole Festad Lund		15				15		
Jørn Wroldsen		4				4		
Marianne Olsson		8				8		
Tidligere medlemmer		12				12		
Kontrollkomité		235		1 704		235		1 704
Leder av kontrollkomite, Ketil Randen Sveen		87				87		
Medlem av kontrollkomite, Åse Sandberg Hovden		55		1 700		55		1 700
Medlem av kontrollkomite, Ola Andersson		33				33		
Varamedlem/tidligere medlem		60		4		60		4
Forstanderskapet		313		31 659		313		31 659
Forstanderskapets leder; Roar Løken Lunder		44		130		44		130
Lån til andre ansatte				143 034				143 034

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2010

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser	Lønn	Annen godtgjørelse opptjente pensjonsrettigheter	Årlig premie i stillelser	Lån og sikkerhetsstillelser
Ledende ansatte:	4 600	501	1 545	14 603	4 600	576	1 545	14 603
Adm. banksjef, Herbjørn Johan Steinsvik	1 269	242	601	3 813	1 269	272	601	3 813
Banksjef stab, Stig Håvard Blikseth	810	59	207	2 250	810	59	207	2 250
Banksjef kreditt, Torleif Lilløy	904	70	214	2 212	904	115	214	2 212
Banksjef marked, Monika Solberg	808	71	239	2 868	808	71	239	2 868
Banksjef finans, Paul Tormod Stenberg	808	59	285	3 460	808	59	285	3 460
Styret (inkl. varamedlemer):		606		5 978		606		5 978
Leder Ole Festad Lund		130		1 910		127		1 910
Nestleder Geir Stenseth		80		1 255		80		1 255
Styremedlem Sissel Slettum Bjerke		70				70		

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2010

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser	Lønn	Annen godtgjørelse opptjente pensjonsrettigheter	Årlig premie i stillelser	Lån og sikkerhetsstillelser
Styremedlem Lise Tollefsrud		70				70		
Styremedlem Steinar Nordengen		70				70		
Styremedlem Magne Torpen		70				70		
Styremedlem Jan Sverre Seierstad (ansattes representant)		70		912		70		912
Styremedlem Ann Kristin Haugen (varamedlem ansatte)		33		1 461		33		1 461
Varamedlemmer		14		441		14		441
Kontrollkomité		220		98		220		98
Leder av kontrollkomite, Ketil Randen Sveen		80				80		
Medlem av kontrollkomite, Åse Sandberg Hovden		50				50		
Medlem av kontrollkomite, Inger Rian		50				50		
Varamedlem av kontrollkomite, Jan Kåre Testad		40		98		40		98
Forstandskapet		181		23 568		181		23 568
Forstandskapets leder; Roar Løken Lunder		40				40		
Lån til andre ansatte				160 362				160 362

Adm. banksjef har ikke lån eller kreditt i Totens Sparebank.

Styreleder har en driftskreditt med en rentesats på 6,85 % for 2011. Kreditten skal revurderes 07.11.2012. Styreleder har et lån med en effektiv rente på 5,55 % i 2011, som skal nedbetales innen 30.06.2013. I tillegg har styrelederen et lån som har en effektiv rente i 2011 på 4,80 %, som skal nedbetales innen 01.12.2029.

Ledergruppen inkludert adm. banksjef, har samme pensjonsordning som gjelder generelt i foretaket. Tillitsvalgte har ikke pensjonsordning.

Adm. banksjef har ved oppsigelse fra selskapets side rett til etterlønn i 12 mnd utover oppsigelsestiden på 6 mnd. Inntekt fra lønnet arbeid i etterlønsperioden skal komme til fradrag i etterlønnen. Ingen øvrige ansatte eller tillitsvalgte har avtale om etterlønn ved fratredelse eller egen særskilt avtale om vilkår for oppsigelse.

Ledende ansatte er ikke gitt avtaler av banken som gir de rett til å kjøpe egenkapitalbevis til annet en markedsverdi.

Rentesubsidiering ved lån til ansatte er beregnet til kr 862.637,-. Ved beregningen av rentesubsidier på lån til ansatte er det tatt utgangspunkt i differansen mellom lånerente og den rentesats som gir grunnlag for fordelsbeskatning. Ordningen er felles for alle ansatte.

Under gitte betingelser er det en generell bonusordning i banken hvor de ansatte får utbetale en bonus gitt som egenkapitalbevis i banken. I 2010 utgjorde dette kr 30.000,- per ansatt, og for 2011 ingen utbetaling. Beløpet er forholdsmessig redusert for de som har en lavere stillingsandel, eller har vært ansatt deler av året.

Forstandskapets leder har en fast årlig godtgjørelse, øvrige medlemmer av forstandskapet har en godtgjørelse på kr 1.500,- per møte.

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Godtgjørelse til valgt revisor				
Lovpålagt revisjon	515	497	740	701
Andre attestasjonstjenester				
Annen bistand	129	160	345	268
Sum godtgjørelse til revisor	644	658	1 085	969

Godtgjørelse til revisor inkluderer merverdiavgift

Note 10 Pensjonsforpliktelser overfor ansatte og tillitsvalgte

Banken har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsordning som gir de ansatte rett til 70 % av sluttlønn når de ansatte pensjoneres (67 år). I tillegg har de ansatte mulighet til å benytte avtalefestet pensjon og gå ut i pensjon fra 62 år. Bankens benytter DNB Livsforsikring ASA til å administrere og drifte bankens pensjonsordning, unntatt for avtalefestet pensjon hvor banken selv løpende finansierer ordningen. Pensjonsmidlene i ordningen er forvaltet av DNB Livsforsikring ASA i henhold til de gjeldende regler for forvaltning av pensjonsmidler. Bankens har ingen direkte innvirkning på forvaltningen av midlene.

Totens Sparebank er pliktig til å ha obligatorisk tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Den ovenfor beskrevne ordning tilfredsstiller de krav som stilles i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Netto pensjonsmidler

Konsernet har en kollektiv pensjonsordning overfor 148 ansatte (inkl. pensjonister), herav 145 i morbanken. De ansatte har rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser (ytelsesplaner). Ordningen administreres via en kollektiv pensjonsforsikring. I Terra Eiendomsmegling innlandet AS har 14 av 17 ansatte innskuddsbasert pensjonsordning.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har en generell avtale om førtidspensjonering gjennom AFP-ordningen. Staten dekker en andel av pensjonen.

Bankens andel av avtalen finansieres direkte over drift. Banken har pr. 31.12.2011 tre førtidspensjonerte på AFP.

AFP-ordningen i Norge ble endret i løpet av 2010, dette medførte at tidligere avsatte forpliktelser for AFP ble tilbakeført i løpet av 2010. Netto hadde dette en resultateffekt i banken i 2010 på ca 15 mill. kroner inkludert avsetning for arbeidsgiveravgift.

	Morbank		Konsern	
Periodens pensjonskostnad	2011	2010	2011	2010
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	7 603	9 260	8 173	9 634
Rentekostnad av påløpne pensjonsforpliktelser	3 571	3 447	3 638	3 490
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-3 348	-3 440	-3 368	-3 418
Amortisering av estimeringstap	2 623	-1 453	2 671	-1 378
Administrasjonskostnader	540	425	591	425
Periodisert arbeidsgiveravgift	1 239	1 967	1 320	2 025
Resultateffekt ved tilbakeføring av AFP-pensjon	0	-13 105	0	-13 397
Netto pensjonskostnad	12 228	-2 900	13 025	-2 619
Balanse pr.	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Estimert pensjonsforpliktelse inkl. forventet lønnsøkning	-125 909	-120 895	-126 981	-123 034
Utbetalt over drift	7 997	0	0	0
Estimert verdi av pensjonsmidler	73 990	69 600	74 581	70 067
Utsatt forpliktelse ved planendring	0	0	-1 080	0
Ikke resultatført virkning av forskjell mellom estimert og faktisk	39 592	39 919	39 592	40 906
Forskuddsbetalt arbeidsgiveravgift ved netto pensjonsmidler	-597	-463	-660	-693
Balanseført pensjonsforpliktelse	-4 927	-11 838	-6 551	-12 753
Av balanseført pensjonsforpliktelse er følgende knyttet til usikrede ordninger:	-1 177	-10 067	-1 177	-10 097
Av estimert total pensjonsforpliktelse er følgende fondert:	-116 921	-119 205	-118 508	-121 307
Av estimert total pensjonsforpliktelse er følgende ufondert:	-894	-1 690	-931	-1 727
Endring i innregnet netto pensjonsforpliktelse i balansen	2011	2010	2011	2010
Balanseført forpliktelse 01.01	-11 838	-19 975	-12 754	-20 778
Pensjonskostnad	-12 228	2 900	-13 025	2 657
Innbetalt	10 367	5 237	10 455	5 366
Utbetalt over drift	8 772	0	8 772	0
Balanseført forpliktelse 31.12	-4 927	-11 838	-6 551	-12 754
Økonomiske forutsetninger	2011	2011	2010	2010
Ved beregning er følgende forutsetninger lagt til grunn:	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader
Frivillig avgang	fra 8 - 0 %	fra 8 - 0 %		
Årlig avgang før nådd pensjonsalder uavhengig av alder				
- for ansatte under 40 år			2.0 %	2.0 %
- for ansatte over 40 år				
Uttaksprosent AFP			50.0 %	50.0 %
Diskonteringsrente	2.6 %	3.2 %	4.4 %	4.3 %
Lønnsregulering	3.5 %	4.0 %	4.3 %	4.5 %
Regulering av løpende pensjoner	3.3 %	3.8 %	1.3 %	2.0 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	3.3 %	3.8 %	4.0 %	4.3 %
Forventet avkastning av pensjonsmidler	4.1 %	4.6 %	5.6 %	6.3 %

Den forventede avkastning er vurdert til ca 4,1 % ut fra en antagelse om avkastningen på pensjonsmidlene over tid vil være noe høyere enn diskonteringsrenten.

Historisk sett gir plasseringer i aksjer og obligasjoner en høyere avkastning enn diskonteringsrenten, og vi har vurdert denne meravkastningen til ca 1-2 % på lang sikt. Reel avkastning for 2011 er ikke kjent ved årsregnskapets avleggelse. Ut i fra utviklingen i rente- og aksjemarkedet antar vi at denne for 2011 vil ligge lavere enn den forventet langsiktige avkastning. Premieinnbetalingen for 2012 er antatt å være ca kr 13.000.000,-.

Utvikling i pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2011	2010	2009	2008	2007
Estimert pensjonsforpliktelse inkl. forventet lønnsøkning	125 909	120 895	94 308	96 713	81 905
Endring i %	4.1%	28.2%	-2.5%	18.1%	2.4%
Estimert verdi av pensjonsmidler	73 990	69 600	62 001	56 051	50 049
Endring i %	6.3%	12.3%	10.6%	12.0%	11.7%

	Morbank		Konsern	
Bevegelser i pensjonsforpliktelsen	2011	2010	2011	2010
Pensjonsforpliktelsen per 01.01	120 895	120 895	123 034	95 748
Årets pensjonsopptjening	7 603	9 541	8 083	9 877
Pensjonsutbetaling	-10 829	-2 062	-10 829	-2 062
Rentekostnader aktive	3 571	3 447	3 638	3 500
Overgang til ny AFP	0	-11 410	0	-11 666
Ikke resultatførte estimatavvik	-3 329	485	3 054	27 637
Pensjonsforpliktelsen per 31.12	125 909	120 895	126 981	123 034
Bevegelser i pensjonsmidler	2011	2010	2011	2010
Pensjonsmidler per 01.01.	69 600	62 001	70 067	62 443
Totalt innbetalt	8 458	3 462	8 458	3 586
utbetalte pensjoner	-1 574	-1 232	-1 574	-1 232
forventet avkastning	3 348	3 473	3 368	3 499
forventet avkastning innbetalinger	-5 303	2 322	-5 146	2 246
Administrasjonskostnader	-540	-425	-592	-474
Pensjonsmidler per 31.12.	73 990	69 600	74 581	70 067

Sensitivitetanalyse pensjonsberegning

Følgende estimer er basert på fakta og omstendigheter pr. 31. desember 2011, forutsatt at alle andre parametre er konstante.

Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Morbank				Konsern			
	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst	
	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%
Prosentvis endring i pensjon								
Pensjonsforpliktelse (PBO)	15%	23%	15%	-12%	-15%	23%	24%	-17%
Periodens netto pensjonskostnader	-12%	21%	26%	-18%	-13%	18%	27%	-21%

Endringer i ISA 19 medfører at korridormetoden ikke lenger kan benyttes når revidert utgave innføres 01.01.2013. Dette vil medføre at ikke resultatførte estimatavvik vil føres direkte mot egenkapitalen fra 01.01.2013. Per 31.12. 2011 utgjør ikke resultatførte estimatavvik inklusive arbeidsgiveravgift kr 45 174 062.

Note 11 Andre driftskostnader

	2011	2010	2011	2010
Fremmede personytelser	4 404	3 374	4 404	3 374
Husleie og kostnader leide lokaler	15 747	14 550	9 559	8 262
Avgift sentrale organisasjoner	3 000	2 786	3 000	2 786
Driftskostnader faste eiendommer	174	988	1 707	2 279
Andre kostnader	11 138	10 136	19 538	17 881
Sum andre driftskostnader	34 464	31 834	38 209	34 582

Note 12 Netto tap på utlån og garantier

	Utlån		Garantier	
	2011	2010	2011	2010
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-838	16 330	-500	500
+Periodens endring i gruppenedskrivninger	3 287	2 458	0	0
+Konstaterte tap hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	20 909	9 619	0	0
+Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er gjort individuelle nedskrivninger	8 215	9 765	0	0
- inngang på tidligere konstaterte tap	266	2 282	0	0
Periodens tapskostnader	31 307	35 889	-500	500

Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller konkurs, ved at utleggsforretninger ikke har ført fram, ved rettskraftig dom, eller forøvrig ved at banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller at engasjementet vurderes som endelig tapt av banken.

	2011	2010
Konstaterte tap utlån	29 124	19 384
Konstaterte tap garantier	0	0
Sum	29 124	19 384

Individuelle nedskrivninger på utlån

Individuelle nedskrivninger på utlån er avsetning til dekning av inntrådte tap på engasjement som er identifisert som tapsutsatte på balansedagen.

	Utlån		Garantier	
	2011	2010	2011	2010
Individuelle nedskrivninger 01.01	31 334	15 004	500	0
- Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	20 909	9 619	0	0
+Økte nedskrivninger i perioden	5 938	9 905	0	0
+Nye nedskrivninger i perioden	20 134	16 581	0	500
- Tilbakeføring av nedskrivninger i perioden	6 000	537	500	0
Individuelle nedskrivninger 31.12	30 496	31 334	0	500

Av de individuelle nedskrivningene er 3.000.000 knyttet til kredittinstitusjoner og 24 159 870 til utlån til kunder. Se også note 16 og 17.

Nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivninger på grupper av utlån er avsetning til dekning av tap som er inntruffet på engasjementer som ikke er identifisert og vurdert etter reglene om individuelle nedskrivninger.

	Utlån		Garantier	
	2011	2010	2011	2010
Nedskrivning på grupper av utlån 01.01	40 383	37 925	0	0
+/- Periodens gruppe nedskrivning	3 287	2 458	0	0
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	43 670	40 383	0	0

Note 13 Netto tap/gevinst på langsiktige investeringer i verdipapirer

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Nedskrivning av aksjer i Warren AS	6 817	0	6 817	0
Nedskrivning av aksjer i Totens Sparebank Service AS	0	-301	0	0
Gevinst ved salg av Nordito AS	0	-29 743	0	-29 743
Gevinst ved salg av Audheimgården AS	-2 251	0	0	0
Diverse aksjer	666	278	666	278
Sum verdifall innregnet i resultatet	5 232	-29 766	7 483	-29 465

Regnskapsmessig gevinst vises med negativt tall, og regnskapsmessig tap med positive tall

Note 14 Skattekostnad

	Morbank		Konsern	
	2011	2010	2011	2010
Årets betalbare skatt	19 980	26 600	20 911	27 867
Justering for tidligere år	63	-226	63	-98
Endring midlertidige forskjeller	-834	4 309	-1 055	4 302
Sum skattekostnad i resultatregnskapet	19 209	30 683	19 919	32 071

Avstemming av skattekostnad mot resultat før skatt

	2011	2010	2011	2010
Resultat før skattekostnad	60 157	148 337	62 485	153 121
Skatt basert på gjeldende skattesats (28%)	16 844	41 534	17 496	42 790
Formuesskatt	1 400	1 200	1 400	1 200
Ikke fradragsberettigede kostnader	4 121	209	4 178	213
Skattefrie inntekter	-3 271	-12 354	-3 271	-12 354
For mye(-)/lite avsatt tidligere år	63	-226	63	-98
Effekt avrundning og eliminerings	52	320	53	320
Skattekostnad	19 209	30 683	19 919	32 072
Effektiv skattesats	32%	21%	32%	21%

Bankens effektive skattesats er økt i 2011 i forhold til i 2010. Dette skyldes i hovedsak at utbytte og kursgevinst/-tap knyttet til investeringer i aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning i hovedsak er unntatt skatteplikt. På disse postene var det i 2011 en negativ resultateffekt, mot en betydelig positiv effekt i 2010.

Utsatt skatt og skattefordel

Netto utsatt skatt eller skattefordel beregnes på grunnlag av de forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret. Det er beregnet utsatt skatt vedrørende forskjeller knyttet til:

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Positive forskjeller:				
Obligasjoner og finansielle instrumenter	731	653	731	653
Gevinst- og tapskonto	4 291	0	4 291	0
Sum	5 021	653	5 021	653
Negative forskjeller:				
Obligasjoner og finansielle instrumenter	15 510	3 283	15 510	3 283
Varige driftsmidler	2 276	2 506	1 739	2 185
Pensjonsforpliktelser	4 927	14 941	6 551	15 197
Fremførbart underskudd	0	0	2 743	976
Sum negative forskjeller	22 714	15 366	26 544	16 278
Netto forskjeller etter utligning	-17 693	-14 713	-21 523	-15 625
Endring midlertidige forskjeller	-2 980	15 389	-5 898	18 448
Balanseført utsatt skatt	0	0	219	282
Balanseført utsatt skattefordel	4 954	4 120	6 245	5 314

Note 15 Resultat per egenkapitalbevis

Overskudd fordeles mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondet i forhold til deres andel av bankens egenkapital korrigert for fond for urealiserte gevinster. Egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen utgjøres av summen av eierandelskapital, overkursfond og utjevningsfond i prosent av total egenkapital fratrukket fond for urealiserte gevinster. For 2010 var eierkapitalbeviserens andel 61,49%, for 2011 var tilsvarende andel 60,14%.

Egenkapitalbevisernes andel av årsresultatet i 2011, korrigert for avsetning til fond for urealiserte gevinster, utgjør totalt 25,5 mill. kroner.

Dette tilsvarer i 2011 kr 5,89 per egenkapitalbevis.

Det er i morbanken foreslått at det overføres 25,5 mill. kroner til utjevningsfond, og at det ikke utbetales utbytte for 2011.

Banken har i løpet av 2011 utbetalt 33,5 mill kroner i utbytte. Dette tilsvarer 7,75 kroner per utstedte egenkapitalbevis.

	2011	2010
Årets resultat	40 949 706	117 654 173
Egenkapitalbeviserens andel i %	60.14%	61.49%
Egenkapitalbeviserens andel av resultatet korrigert for avsetning til fond for urealiserte gevinster	25 465 286	72 113 444
Antall egenkapitalbevis (veid snitt)	4 323 200	4 323 200
Resultat per egenkapitalbevis inkl. overføring fra urealiserte gevinster	5.70	16.68
Antall egenkapitalbevis inkludert tegningsretter (veid snitt)	4 323 200	4 323 200
Utvannet resultat per egenkapitalbevis inkl. overføring fra urealiserte gevinster	5.70	16.68

Note 16 Kredittinstitusjoner – fordring og gjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid/oppsigelsesfrist	369 568	408 665	369 708	413 480
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid/oppsigelsesfrist	365 546	64 812	13 553	64 812
Individuelle nedskrivninger 31.12	-3 000	-4 000	-3 000	-4 000
Sum	732 114	469 477	380 261	474 292
Gjennomsnittrente kredittinstitusjoner (%)	2.60	2.11	2.60	2.11
Misligholdte engasjementer	7 754	7 813	7 754	7 813
Gjeld til kredittinstitusjoner	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Lån/innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid/oppsigelsestid	57 542	115 930	42 292	40 870
Lån/innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid/oppsigelsestid	500 000	743 024	500 000	743 024
Sum	557 542	858 954	542 292	783 894
Gjennomsnittrente kredittinstitusjoner (%)	3.15	2.91	3.15	2.91

Note 17 Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger

	Morbank		Konsern	
Utlån fordelt på fordringstype	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Kasse/drifts- og brukskreditter	862 449	799 741	857 765	799 741
Byggelån	334 472	251 697	334 472	251 697
Nedbetalingslån	8 500 921	9 694 654	10 080 978	9 646 413
Sum lån før nedskrivninger	9 697 842	10 746 091	11 273 215	10 697 850

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko på utlån til kunder

Det beløp som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko på utlån pr 31.12.2011 uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer er bokført verdi av utlån hensyntatt tapsavsetninger, garantier og ikke opptrukne kredittrammer.

	31.12.11	31.12.10
Bokført verdi utlån (netto etter tapsavsetninger)	9 626 676	10 678 375
Garantier	479 923	566 471
Ikke opptrukne kredittrammer	607 939	613 459
Maksimal eksponering for kredittrisiko	10 714 538	11 858 304

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger eller var- elager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter. Ved vurdering av sikkerheter i form av verdipapirer og ved vurdering av motpartsrisiko tas det hensyn til estimert effekt av tvangssalg og salgskostnader.

	31.12.11	31.12.10
Estimert virkelig verdi av sikkerhetene for utlån	11 823 352	13 147 965

Det gjøres en rullerende verddivurdering av sikkerhetene for utlån, og verdien av sikkerheter skal som et minimum vurderes hvert 3. år.

Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger fordelt på næring

	Utlån		Garantier		Potensiell eksponering ved f.eks trekkfasiliteter		Misligholdte engasjementer		Øvrige tapsutsatte engasjementer	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Personmarked	6 568 372	7 694 735	130 695	201 572	254 383	225 906	77 028	88 765	1 336	4 361
Primærnæring	545 610	483 094	16 346	15 646	68 929	69 527	1 117	881	8 539	0
Industri	261 156	142 063	20 840	17 077	33 467	43 351	0	173	1 925	23 150
Bygg anlegg	418 421	177 555	90 934	56 912	115 387	47 272	6 394	6 184	9 852	0
Varehandel	209 406	205 866	30 047	34 616	34 449	34 646	5 730	796	3 050	7 678
Transport	67 174	111 114	11 849	24 389	7 590	17 394	0	443	0	0
Eiendomsdrift	1 442 564	1 599 160	169 523	201 461	39 252	88 984	1 079	293	15 628	32 394
Øvrige	185 139	332 504	9 690	14 800	54 482	86 378	4 721	777	190	23 252
Sum	9 697 842	10 746 091	479 923	566 471	607 939	613 459	96 070	98 313	40 518	90 836

	Tap på utlån og garantier		Tap i % av utlån		Individuelle nedskrivninger utlån/garantier		Individuelle nedskrivninger i % av utlån		Nedskrivning på grupper av utlån	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Personmarked	9 639	2 646	0.15%	0.03%	9 660	5 370	0.15%	0.07%	11 253	6 982
Primærnæring	1 000	0	0.18%	0	1 000	0	0.18%	0	516	581
Industri	-3 140	4 195	-1.20%	2.95%	500	4 200	0.19%	2.96%	2 766	2 157
Bygg anlegg	7 358	2 201	1.76%	1.24%	6 436	0	1.54%	0	6 157	4 235
Varehandel	1 281	4 699	0.61%	2.28%	1 183	2 753	0.56%	1.34%	2 144	1 484
Transport	0	0	0	0	0	0	0	0	3 837	4 421
Eiendomsdrift	11 636	6 389	0.81%	0.40%	6 872	6 760	0.48%	0.42%	9 231	8 263
Øvrige	747	12 701	0.40%	3.82%	1 845	8 752	1.00%	2.63%	7 766	12 260
Endring nedskrivninger	3 287	2 458	0.03%	0	0	0	0	0	0	0
Sum	31 807	35 289	0.33%	0.33%	27 496	27 834	0.28%	0.26%	43 670	40 383

Utlån konsernet er, utenom interne mellomværende, samsvarende med morbanken. Lån til datterselskaper utgjør per 31.12.2011 kr 32 790 (tall i tusen). Tap på utlån til kredittinstitusjoner er tilbakeført med kr 1 000 (tall i tusen) i 2011 og tapsført med kr 1 100 (tall i tusen) i 2010.

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser

Risikoklassifisering er en integrert del av kredittvurderingsprosessen i banken, og for alle vesentlige engasjementer skal det i henhold til bankens rutiner foreligge en risikoklassifisering. Det benyttes en standardisert modell som er felles for både personmarkedet og bedriftsmarkedet, men kriteriene som ligger til grunn for klassifiseringen er vektet forskjellig i de to markedene. Bedriftsmarkedet benytter for hvert av kriteriene flere komponenter som grunnlag for klassifiseringen enn personmarkedet.

Kriterier:		Personmarkedet		Bedriftsmarkedet	
Økonomi	Vekt 40%	Komponent Gjeldsgrad Brutto inntekt	Vekt 40%	Komponent Rentabilitet Likviditet Soliditet Finansiering	
Sikkerhet	40%	Sikkerhet	35%	Sikkerhet	
Øvrige faktorer	20%	Interne faktorer Eksterne faktorer	25%	Interne faktorer Eksterne faktorer	

På grunnlag av de enkelte elementer som inngår i vurderingen, tildeler risikomodellen det enkelte engasjement i en akkumulert risikoklasse på en skala fra A til D, hvor A er beste verdi og representerer dermed laveste risiko.

Fordeling på risikoklasse 2011:

Personmarked

Risikoklasse	Brutto Utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	3 174 135	83 534	180 830	3 438 498	49.45	323
Akk.risikoklasse B	3 229 654	43 266	70 305	3 343 225	48.08	950
Akk.risikoklasse C	133 130	3 820	1 055	138 005	1.98	2 416
Akk.risikoklasse D	24 872	0	5	24 877	0.36	5 972
Mangelfult klassifisert	6 582	75	2 188	8 845	0.13	0
Totalt	6 568 372	130 695	254 383	6 953 450	100.00	9 660

Næringslivsmarked

Risikoklasse	Brutto Utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	1 535 692	175 738	168 765	1 880 195	49.06	0
Akk.risikoklasse B	1 466 530	153 039	167 717	1 787 287	46.64	4 688
Akk.risikoklasse C	123 614	20 271	15 923	159 807	4.17	13 148
Akk.risikoklasse D	1 839	0	6	1 845	0.05	0
Mangelfult klassifisert	1 796	180	1 145	3 121	0.08	0
Totalt	3 129 471	349 228	353 556	3 832 255	100.00	17 835

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser i 2011

Risikoklasse	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	4 709 827	259 272	349 595	5 318 693	49.31	323
Akk.risikoklasse B	4 696 184	196 306	238 022	5 130 513	47.57	5 637
Akk.risikoklasse C	256 743	24 090	16 977	297 809	2.76	15 564
Akk.risikoklasse D	26 711	0	11	26 722	0.25	5 972
Mangelfult klassifisert	8 378	255	3 333	11 966	0.11	0
Totalt	9 697 842	479 923	607 938	10 785 703	100.00	27 496

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser i 2010

Risikoklasse	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	5 327 504	321 703	299 292	5 948 499	49.88	212
Akk.risikoklasse B	5 120 438	228 946	302 863	5 652 247	47.39	10 953
Akk.risikoklasse C	262 447	15 567	7 416	285 430	2.39	15 436
Akk.risikoklasse D	25 898		182	26 080	0.22	1 233
Mangelfult klassifisert	9 804	255	3 706	13 765	0.12	0
Totalt	10 746 091	566 471	613 459	11 926 021	100.00	27 834

Utlån og garantier morbank fordelt etter geografiske områder:

	2011		2010	
	Utlån	Garanti	Utlån	Garanti
Primærområder	7 071 385	383 643	7 648 337	425 852
Øvrige områder	2 626 457	96 280	3 097 755	140 619
Sum	9 697 842	479 923	10 746 091	566 471

Banken har to utlånsegasjement som rapporteres etter reglene for store engsjement til Finanstilsynet (er over 10% av bankens ansvarlig kapital). Dette er lån gitt med sikkerhet i fast eiendom.

Note 18 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Misligholdte engasjementer

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 30 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 30 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

	31.12.11	31.12.10
Misligholdte engasjement 1-3 mnd	24 338	28 646
Misligholdte engasjement 3-6 mnd	8 415	8 753
Misligholdte engasjement 6-12 mnd	13 743	13 521
Misligholdte engasjement over 1 år	49 574	47 392
Brutto misligholdte engasjement	96 070	98 312

Øvrige tapsutsatte engasjementer

Tapsutsatte engasjementer, er engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor det på grunn av kundens økonomiske situasjon er ført nedskrivninger.

	31.12.11	31.12.10
Tapsutsatte engasjementer	40 518	90 836
Nedskrivning	15 887	22 966
Netto tapsutsatte engasjementer	24 631	67 870

Banken har ikke utlån hvor det er reforhandle vilkår som følge av manglende betalingsevne hos kunder.

Forfalte utlån uten nedskrivninger

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditter/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen. Forfalte utlån og overtrekk på kreditter/innskudd blir løpende overvåket. Engasjementer hvor det identifiseres en sannsynlig svekkelse i kundens betalingsevne, blir vurdert for nedskrivning. Slik vurdering blir også gjort for engasjementene som er inkludert i tabellen uten at svekkelse i kundens betalingsevne er identifisert. Forfalte lån hvor det er foretatt nedskrivninger, er ikke inkludert i tabellen.

Forfalt/overtrukket	31.12.11	31.12.10
Forfalte engasjement 1-3 mnd	24 338	28 187
Forfalte engasjement 3-6 mnd	5 433	8 754
Forfalte engasjement 6-12 mnd	11 832	12 832
Forfalte engasjement over 1 år	23 245	28 486
Brutto misligholdte ikke nedskrevne engasjement	64 847	78 258

	31.12.11	31.12.10
Individuelt nedskrevne engasjementer brutto	71 741	110 889
Individuelle nedskrivninger	27 496	27 834
Nettoverdi nedskrevne engasjementer	44 245	83 055
Gruppevis nedskrivninger	43 670	40 383

Note 19 Certifikater og Obligasjoner

31.12.11						
	Risiko- vekt	Ansk. kost	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Gj.snittlig eff. rentev.	Balanseført 31.12. 2010
Omløpsmidler - til virkelig verdi over resultatet:						
Obligasjoner:						
- Utstedt av andre	0%	159 856	160 803	160 803	2.78%	0
- Utstedt av andre	10%	424 401	421 364	421 364	3.40%	140 703
- Utstedt av andre	20%	191 000	190 845	190 845	4.38%	273 232
- Utstedt av andre	100%	404 135	401 786	401 786	4.54%	287 392
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	0%	10 188	10 123	10 123	3.62%	0
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	10%	49 843	50 180	50 180	3.62%	90 031
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	20%	112 055	112 871	112 871	3.98%	122 445
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	100%	145 610	135 606	135 606	4.63%	131 550
SUM		1 497 088	1 483 579	1 483 579	3.93%	1 045 354

Verdien av obligasjonene er for alle vesentlige poster basert på kvoterte priser. Av totalt balanseført verdi utgjør børsnoterte verdipapirer 78,8 %. Av totale utlån i obligasjoner utgjør ansvarlig kapital kr 61.654.492,-. Påløpte ikke utbetalte renter på obligasjoner og sertifikater (8.361.594,67) er bokført under opptjente inntekter og inngår ikke i balanseført verdi på sertifikater og obligasjoner. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet som et veid gjennomsnitt av de enkelte verdipapirenes effektive rente, basert på markedsverdi og gjenværende løpetid.

Note 20 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

31.12.11							
	Akse- kapital	Antall	Eierandel i %	Ansk.- kostnad	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.10
Aksjer eid av morbanken							
Verdipapirer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet:							
Unoterte aksjer:							
2VK Invest AS	9 592	150 000	0.34%	33	0	0	
Aberdeen Eiendomsfond Norge II ASA	245 636	74 469	0.03%	882	454	454	
German Property AS	48 375	190 000	0.39%	2 000	1 189	1 189	
Norgesinvestor Opportunities I AS A	4 409	640	1.16%	64	59	59	
Norgesinvestor Opportunities I AS B	95 431	15 360	1.29%	1 536	1 409	1 409	
Norgesinvestor Opportunities II AS A	328	100	2.44%	10	8	8	
Norgesinvestor Opportunities II AS B	2 052	900	3.51%	90	76	76	
Norgesinvestor Value AS	181	20 000	1.10%	22	7	7	
Norges Investor Pro AS	136 823	20 000	1.45%	2 000	2 079	2 079	
Scandinavian Clinical Nutrition AB	384	50 000	1.13%	645	0	0	
Utbyttekapital AS	462	5 334	11.54%	5 334	4 065	4 065	
Børsnoterte aksjer:							
Archer Limited	4 391 422	70 000	0.02%	1 120	1 127	1 127	
Polarcus Limited	55 995	100 000	2.14%	793	280	280	
Subsea 7 S.A.		14 000		1 982	1 554	1 554	
Lerøy Seafood Group ASA	54 577	5 000	0.01%	938	420	420	
Norsk Hydro ASA	2 275 898	20 000	0.00%	976	555	555	
RomReal Ltd (Oslo Axxess)	409 514	66 300	0.13%	1 456	48	48	
DNB ASA	16 287 988	10 000	0.00%	566	586	586	
Statoil ASA	7 971 618	10 000	0.00%	2 014	2 149	2 149	
Visa-C		1 625		757	989	989	
Visa-A		696		324	423	423	
				23 542	17 475	17 475	20 381

31.12. 11							
	Aksje- kapital	Antall	Eierandel i %	Ansk.- kostnad	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.10
Aksjer eid av morbanken							
Egenkapitalbevis:							
Helgeland Sparebank	935 000	20 000	0.11%	1 997	610	610	
Hjelmeland Sparebank (ikke børsnotert)	111 770	15 183	1.36%	1 670	987	987	
Melhus Sparebank	80 000	6 780	0.85%	1 117	998	998	
Nes Prestegjelds Sparebank	45 000	9 526	0.64%	1 023	533	533	
Sparebank 1 Nøtterøy - Tønsberg	107 510	2 300	0.21%	253	168	168	
Sandnes Sparebank	710 581	13 000	0.18%	2 448	780	780	
Sparebanken Møre	784 112	4 140	0.05%	903	737	737	
Sparebanken Pluss	125 000	500	0.04%	114	71	71	
Sparebanken Øst	207 310	53 440	0.26%	2 613	1 764	1 764	
				12 137	6 649	6 649	10 239

Fond:

Warren Wicklund Utbytte		7 040		14 191	14 194	14 194	
Terra Alpha		1 000		1 000	1 766	1 766	
Holberg Likviditet		486 461		50 000	50 212	50 212	
Pareto Aktiv		648		3 000	2 299	2 299	
				68 191	68 472	68 472	40 529

Verdipapirer tilgjengelig for salg:

Unoterte aksjer:

Nets Holding AS	175 883	628 368	0.85%	27 235	27 235	27 235	
Terra-Gruppen AS	22 206	1 281 041	5.77%	106 191	137 071	137 071	
Eiendomskreditt AS	240 500	10 000	0.42%	1 050	1 050	1 050	
Warren AS	27 743	10 000	36.05%	7 502	685	685	
NorPro AS	21 323	76 076	0.75%	2 587	2 587	2 587	
Diverse aksjer		22 283		1 955	313	313	
				146 520	168 941	168 941	176 893
				250 390	261 537	261 537	248 043

Aksjer som ikke er ført som tilgjengelige for salg er ført til virkelig verdi over resultatet. Verdien av omløpsaksjer er for alle vesentlige poster basert på kvoterte priser (basert på kurser på Oslo Børs). Verdien av aksjene i Terra-Gruppen AS er basert på siste emisjonskurs, som legger verdijustert egenkapital til grunn. Der det ikke finnes observerbare markedspriser for verdipapirer tilgjengelig for salg, blir verdipapiret vurdert for verdifall på balansedagen. Hvis det ikke finnes indikasjoner på verdifall vurderes eiendelen til historisk kostpris.

Spesifisert beholdningsendring verdipapirer tilgjengelig for salg:

Inngående balanse 01.01	176 893
tilgang	1 155
avgang	-1 625
nedskrivninger ført mot resultatet	-7 483
Utgående balanse 31.12	168 941

Note 21 Opplysninger om konsernselskaper/datterselskaper

	Forret.- kontor	Stemme- /eierandel 2011	Stemme- /eierandel 2010	Bokført verdi	Selskapets egenkapital 31.12.11	Selskapets resultat 2011
Datterselskaper:						
Vallehaven AS	Oslo	100.00%	100.00%	21 751	12 052	2 044
Totens Sparebank Boligkreditt AS	Lena	100.00%	100.00%	75 749	76 072	24
Terra Eiendomsmegling Innlandet AS	Elverum	60.00%	51.00%	5 857	1 070	-132

Ingen av selskapene er børsnoterte. Datterselskapene er verdsatt i morbankens regnskap etter anskaffelseskostmetoden. Dette medfører at bokført verdi på datterselskap er kostpris på aksjer, redusert for eventuelle nedskrivninger. For mer informasjon om endringer i konsernstruktur se note 3.

Note 22 Immaterielle Eiendeler

	Morbank				Konsern			
	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Utsatt skattefordel	Totalt	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Utsatt skattefordel	Totalt
Anskaffelseskost 31.12.09	0	18 511		18 511	1 750	18 511		20 261
Tilgang 2010	0	0		0	3 414	1 374		4 788
Avgang 2010	0	0		0	0	0		0
Anskaffelseskost 31.12.10	0	18 511		18 511	5 164	19 885		25 049
Tilgang 2011	0	0		0	0	0		0
Avgang 2011	0	0		0	0	0		0
Anskaffelseskost 31.12.11	0	18 511		18 511	5 164	19 885		25 049
Avskrivninger og tap verdifall per 31.12.09	0	18 511		18 511	1 250	18 511		19 761
Årets avskrivninger	0	0		0	0	458		458
Årets nedskrivninger	0	0		0	0	0		0
Avskrivninger og tap verdifall per 31.12.10	0	18 511		18 511	1 250	18 969		20 219
Årets avskrivninger	0	0		0	0	0		0
Årets nedskrivninger	0	0		0	0	0		0
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.11	0	18 511		18 511	1 250	18 969		20 219
Bokført verdi 01.01.10	0	0	8 429	8 429	3 914	1 374	9 540	14 828
Bokført verdi 31.12.10	0	0	4 120	4 120	3 914	1 374	5 314	10 602
Bokført verdi 31.12.11	0	0	4 954	4 954	3 914	916	6 245	11 075
Avskr. sats		25-33%				25-33%		

Andre immaterielle eiendeler er programvare/rettigheter knyttet til bankens it-systemer. Eiendelene avskrives over kontraktens løpetid, eller 3 år.

Banken har rett til å benytte programvaren etter kontraktens løpetid. Goodwill avskrives ikke, men vurderes løpende etter antatt verdi.

Den utsatt skattefordel har en ubestemt levetid. Banken har ikke balanseført intern utvikling, kun eksterne kjøp.

For informasjon om utsatt skattefordel se note 14.

Note 23 Varige driftsmidler

	Morbank			Konsern		
	Maskiner, inventar, transportm.	Bygninger etc.	Totalt	Maskiner, inventar, transportm.	Bygninger etc.	Totalt
Anskaffelseskost 31.12.09	39 413	24 500	63 913	42 026	97 980	140 006
Tilgang 2010	6 749	1 363	8 112	7 526	6 648	14 174
Avgang 2010	-16 920	-21 105	-38 025	-18 042	-20 418	-38 460
Anskaffelseskost 31.12.10	29 242	4 758	34 000	31 510	84 210	115 720
Tilgang 2011	2 337	300	2 637	2 534	3 118	5 652
Avgang 2011	-125	0	-125	-263	-23 288	-23 551
Anskaffelseskost 31.12.11	31 454	5 058	36 512	33 781	64 040	97 821
Avskrivninger og tap verdifall per 31.12.09	32 799	7 981	40 780	34 123	15 697	49 820
Årets avskrivninger	2 202	947	3 148	2 513	3 337	5 850
Tilgang akk. Avskrivninger	0	0	0	363	309	672
Avgang akk. avskrivninger	-16 920	-7 600	-24 520	-18 042	-6 913	-24 955
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.10	18 081	1 328	19 408	18 957	12 430	31 387
Årets avskrivninger	2 613	213	2 825	3 087	3 029	6 117
Avgang, akk. avskrivninger	-125		-125	-139	-4 619	-4 758
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.11	20 569	1 541	22 108	21 906	10 840	32 747
Bokført verdi 01.01.10	6 614	16 519	23 133	7 903	82 283	90 186
Bokført verdi 01.01.11	11 160	3 430	14 590	12 552	71 780	84 332
Bokført verdi 31.12.11	10 885	3 517	14 402	11 875	53 200	65 077
Avskrivningssats	10-33%	2-25%		10-33%	2-25%	

Morbanken eier to bedriftshytter på totalt 225 kvadratmeter og med bokført verdi 3,5 mill. kroner. Bedriftshyttene disponeres på like vilkår for alle ansatte.

Leieavtaler

Leieavtaler vedr. driftsmidler er av uvesentlig betydning.

Morbanken har leieavtaler vedrørende bankens lokaler:		Årlig husleie	Leieavtalens utløp:
Feiring		63	Løpende
Hamar		440	7.1.12
Råholt		182	4.1.14
Eidsvoll	Årlig leie betales fra 10.11.2011.	220	11.10.16
Lena, Audheimgården		215	12.31.17
Skreia		478	12.31.17
Eina		431	12.31.17
Raufoss		1 414	12.31.17
Gjøvik		1 252	12.31.20
Lena, Vallehaven		5 396	12.31.22

Note 24 Finansielle derivater

Per 31.12.2011			Bokførte poster					
Finansielle derivater	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons-gjeld	Gjeld til kreditt-institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	2 700 954	43 878	66 647	22 769				-793
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-2 700 954	-43 878			57 935		13 264	
Kjøpte opsjoner tilknyttet indeksobligasjoner	1 905	0						
Avledet derivat tilknyttet indeksobligasjoner	-1 905	0						
Valutakontrakter for kunder	8 422	-7		7				-7
Totalt		-7	66 647	22 776	57 935	0	13 264	-800
Per 31.12.2010			Bokførte poster					
Finansielle derivater	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons-gjeld	Gjeld til kreditt-institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	3 213 406	14 157	49 659	35 502				-2 160
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-3 213 406	-14 157			30 186	-6 953	6 916	
Kjøpte rente- og aksjeindeksbytteavtaler	5 590	0						
Avledet derivat tilknyttet aksjeindeksbytteavtaler	-5 590	0						
Kjøpte opsjoner tilknyttet indeksobligasjoner	194 408	0						
Avledet derivat tilknyttet indeksobligasjoner	-194 408	-761			761			
Valutakontrakter for kunder	12 904	-21		21				-21
Totalt		-782	49 659	35 523	30 947	-6 953	6 916	-2 181

Når det gjelder rentebytteavtaler som ikke er ført etter reglene for sikringsbokføring utgjør dette i nominell nettoverdi ca. 429 mill. kroner. Det vises til beskrivelse av finansiell risiko i styrets årsberetning.

Note 25 Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Opptjente ikke mottatte inntekter	35 443	40 315	35 435	40 315
Andre forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader	1 252	722	4 185	722
Sum	36 695	41 037	39 620	41 037

Note 26 Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte eller nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtagelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved overtagelse av aksjer eller andeler vurderes eierandelen etter prinsippene beskrevet i note 1 Regnskapsprinsipper. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i hht eiendelens art i regnskapet. Når overtatte eiendeler ikke skal beholdes til varig eie eller bruk, er eiendelene kategorisert som kortsiktige.

Type eiendel	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Fast eiendom	0	360	0	360
Overtatte eiendeler	0	360	0	360

Note 27 Verdipapirgjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Obligasjonsgjeld)1	5 376 676	6 252 683	6 581 676	6 252 683
-egne ikke amortiserte obligasjoner	-682 000	-1 051 500	-682 000	-1 051 500
Sum	4 694 676	5 201 183	5 899 676	5 201 183

)1 Pålydende på sertifikat-/obligasjonsgjeld er henholdsvis kr 5.326.762 for 2011 og kr 6.228.372 for 2010.

Note 28 Annen gjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Gjeld overfor andelshavere vedr. tidligere Ring Medisinske Senter)1	8 419	8 534	8 419	8 534
Påløpte skatter	21 900	26 600	22 871	28 006
Bankremisser	6 893	6 249	6 893	6 249
Gaver	2 895	1 499	2 895	1 499
Offentlige avgifter	3 821	3 749	5 363	5 168
Øvrige interimskonti	8 652	3 496	8 652	3 496
Øvrig kortsiktig gjeld	0	0	6 460	2 017
Sum annen gjeld	52 580	50 128	61 553	54 969

)1 Gjeld overfor andelshavere vedr. tidligere Ring Medisinske Senter består av totalt pålydende beløp på ikke innløste gjeldsbrev som banken er forpliktet til å utbetale til alle som krever innløsning innen 15.10.2015. Innløsningene har ikke resultatmessig effekt, men gjeldsbrev som eventuelt ikke blir krevd innløst vil på et tidspunkt medføre en positiv resultateffekt.

Note 29 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Avsatt for skyldig lønn og feriepenger	12 362	11 171	13 451	11 875
Avsatt for skyldige renter	46 379	61 295	46 379	61 295
Andre påløpte kostnader/forskuddsbetalte inntekter	6 568	11 726	6 568	11 726
Sum	65 308	84 192	66 397	84 896

Note 30 Ansvarlig lånekapital

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Annen ansvarlig lånekapital	100 000	100 000	100 000	100 000
Fondsobligasjoner	320 023	261 961	320 023	261 961
Sum	420 023	361 961	420 023	361 961

Annen ansvarlig lånekapital

Banken emiterte et ansvarlig lån 30.08.2005, pålydende kr.75.000.000,- som har en løpetid til 04. 09.2017. Dette lånet ble økt med 25 000 000 kroner den 05.03.2007. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet helt eller delvis til kurs 100% pr. 04.09.2012.

Ansvarlig lånekapital blir vurdert til amortisert kost. For 2011 utgjør effektiv rente 3,7 mill. kroner. Rentesatsen på lånet pålydende 100 000 000,- pr. 31.12.2011 er 4,01% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 0,80 prosentpoeng, med første **renteregulering 05.03.2011**.

Fondsobligasjoner

Banken emitterte en evigvarende fondsobligasjon 20.10.2004 pålydende kr. 75.000.000,-. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til dertil korresponderende kurs årlig fra og med 20.10.2014. Banken har en evigvarende fondsobligasjon fra 07.12.2006 pålydende kr. 18.000.000,-. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til pari kurs årlig fra og med 07.12.2021.

Banken emitterte også en ny evigvarende fondsobligasjon 28.07.2011 pålydende kr. 230.000.000,-. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til pari kurs årlig fra og med 28.06.2016. Fondsobligasjonene blir vurdert til amortisert kost. For 2011 utgjør effektiv rente 8,4 mill. kroner. Rentesatsen på lånet pålydende 75 mill. pr. 31.12.11 er 4,77% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,70 prosentpoeng, med første renteregulering 20.01.2012. Rentesatsen på lånet pålydende 18 mill. pr. 31.12.2011 er 4,73% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,60 prosentpoeng, med første renteregulering 07.03.2012. For det nye ansvarlige lånet så er rentesatsen på lånets pålydende 230 mill. pr. 31.12.2011 7,3% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 4,20 prosentpoeng, med første renteregulering 30.01.2012.

Fondsobligasjoner Statens finansfond

Banken har etter søknad tilbakebetalt 264 fondsobligasjoner hver pålydende kr 500.000,- til sammen kr 132.000.000,- til Statens finansfond pr. 30.09.2011. For 2011 utgjør effektiv rente 8,1 mill. kroner.

Note 31 Betingede forpliktelser

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Garantier	479 923	570 925	479 923	570 925
Bokført verdi av eiendeler som er stilt som sikkerhet for D-lån Norges Bank:				
Sertifikater og obligasjoner	482 509	605 355	482 509	605 355

Totens Sparebank har formidlet en del lån mellom Terra Bolig Kreditt og bankens kunder. I denne forbindelse har banken påtatt seg garantiforpliktelser for sine kunder. Per 31.12.2011 utgjorde disse 54.738.110,- mens de per 31.12.2010 utgjorde kr 111.386.642,-.

Note 32 Eieropplysninger

20 største egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2011	Pålydende	Antall	Andel
Sparebanken Hedmark	51 657 960	860 966	19.92%
Tine MP Pensjonskasse	11 774 100	196 235	4.54%
Nordea Bank Norge AS	10 743 900	179 065	4.14%
Terra Utbytte	7 415 940	123 599	2.86%
Citibank N.A/C National Financ	4 768 680	79 478	1.84%
Ragnhild Teigen	3 246 000	54 100	1.25%
Stensrud, Per Ivar	2 406 180	40 103	0.93%
Solberg, Else Magna Nordvik	2 308 500	38 475	0.89%
Brage Invest AS	2 149 080	35 818	0.83%
Madslien, Eva Skjolddal	2 001 000	33 350	0.77%
Sparebankstiftelsen	1 927 260	32 121	0.74%
Nordvik, Karin Elisabeth	1 909 500	31 825	0.74%
Directmarketing Inv.	1 800 000	30 000	0.69%
Ringveien 8B AS	1 728 000	28 800	0.67%
Foretakskonsulenter	1 500 000	25 000	0.58%
Torbertra Kapital AS	1 500,000	25 000	0.58%
Lindberg, Erling	1 457 760	24 296	0.56%
Jacobsen og Reiten AS	1 291 800	21 530	0.50%
Brødrene Johanssen	1 263 600	21 060	0.49%
Øyhus, Arvid	1 200 000	20 000	0.46%
Øvrige eiere	145 342 740	2 422 379	56.02%
Totalt utstedte egenkapitalbevis	259 392 000	4 323 200	100.00%

Alle egenkapitalbevis er fullt innbetalt, tilhører samme klasse, har lik stemmerett og lik rett til utbytte.

Antall egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2011 er 2.406, mot 2.469 pr. 31.12.2010.

Bankens datterselskap Terra Eiendomsmegling Innlandet AS eier 1.256 egenkapitalbevis i banken.

Note 33 Kapitaldekning

Kravet fra myndighetene er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 8 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg skal banken avsette for tilleggsrisiko som avdekkes i en risiko og kapitalvurderingsprosess (Pilar II). Beregningen av kjernekapital i noten er gjort i samsvar med de regler som stilles av myndighetene og viser at banken har en kapitaldekning som tilfredsstiller myndighetenes krav.

	Morbank		Konsern	
	31.12.11	31.12.10	31.12.11	31.12.10
Kjernekapital				
Grunnfondet	315 730	299 849	315 730	299 849
Overkurs ved emisjon	109 992	109 992	109 992	109 992
Utjevningsfond	108 440	82 972	108 440	82 972
Eierandelskapital	259 392	259 392	259 317	259 317
Fondsobligasjoner	320 023	261 961	320 023	261 961
Annen egenkapital godkjent av finanstilsynet	30 959	33 981	34 936	35 510
- Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner (50%)	-41 595	-45 531	-41 595	-45 531
- Fratrukk for urealisert gevinst på aksjer holdt for salg	-30 880	-32 505	-30 880	-32 505
- Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-4 954	-4 120	-12 075	-5 314
Sum kjernekapital	1 067 106	965 991	1 063 887	966 251
Tilleggskapital				
Ansvarlig lånekapital	100 000	100 000	100 000	100 000
Urealisert gevinst av aksjer holdt for salg	13 896	14 627	13 896	14 627
- Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner (50%)	-41 595	-45 531	-41 595	-45 531
Sum tilleggskapital	72 301	69 096	72 301	69 096
Tellende ansvarlig kapital	1 139 407	1 035 088	1 136 188	1 035 348
Kjernekapital i prosent :	14.90%	13.24%	13.89%	13.35%
Ansvarlig kapital i prosent :	15.91%	14.19%	14.83%	14.30%

	Grunnlag	Kapitalkrav	Grunnlag	Grunnlag	Kapitalkrav	Grunnlag
Kreditrisiko						
Engasjementsbeløp per sektor:						
Lokale og regionale myndigheter	9 563	765		9 563	765	
Offentlig eide foretak	27 125	2 170		27 125	2 170	
Institusjoner	216 413	17 313		193 438	15 475	
Foretak	31 113	2 489		31 113	2 489	
Massemarkedsengasjementer	1 181 325	94 506		1 181 325	94 506	
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	3 965 438	317 235		4 556 100	364 488	
Forfalte engasjementer	76 775	6 142		76 775	6 142	
Obligasjoner med fortrinnsrett	47 150	3 772		48 138	3 851	
Øvrige engasjementer	1 112 250	88 980		1 013 313	81 065	
Operasjonell risiko	496 300	39 704		522 200	41 776	
Beregningsgrunnlag totalt	7 163 450	573 076	7 293 575	7 659 088	612 727	7 237 838

Beholdning av ansvarlig kapital utover myndighetenes minimumskrav %:	566 331	451 602	523 461	456 321
--	---------	---------	---------	---------

Kjernekapitalen utgjør 1 067 mill. kroner, mens bankens egenkapital er 825 mill. kroner. Forskjellen skyldes i hovedsak at fondsobligasjoner teller med som kjernekapital. I tillegg trekkes en del poster fra kjernekapitalen jfr. oppstillingen ovenfor.

Banken har i samsvar med krav til Basel II utarbeidet et eget dokument (Pilar III), hvor ytterligere informasjon om bankens kapitalkrav, og risikoprofil offentliggjøres. Dette dokumentet er gjort tilgjengelig på bankens nettsider <http://www.totenbanken.no>

Note 34 Lividetsrisiko/restløpetid

Likvidetsrisiko kan noe forenklet sies å være risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Likvidetsrisiko oppstår som en følge av ulik restløpetid på fordringer og gjeld. Banken søker bevisst å redusere risikoen ved å legge vekt på mer langsiktig funding. Videre er utviklingen i innskuddsdekning sentral for bankens avhengighet av pengemarkedet. Banken følger fortløpende opp likvidetskravet fra Norges Bank og har gjennom hele året holdt seg innenfor kravet. Lånerammer i Norges Bank er ikke benyttet. Tabellene under viser restløpetidene på morbanken og konsernets balanse pr. 31.12.2011.

Morbanken:

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	54 419	0	0	0	0	40 998	95 416
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	720 312	0	5 000	0	2 000	4 803	732 114
Utlån til og fordringer på kunder	1 303 589	89 890	346 981	1 759 896	6 197 487	-71 167	9 626 676
Obligasjoner og sertifikater	70 072	165 089	120 206	878 481	249 730	0	1 483 578
Øvrige eiendelsposter	44 603	7 024	10 257	45 993	11 740	384 249	503 867
Sum eiendelsposter	2 192 994	262 003	482 444	2 684 370	6 460 957	358 883	12 441 652
Gjeld til kredittinstitusjoner	57 542	400 000	0	100 000	0	0	557 542
Innskudd fra og gjeld til kunder	179 530	66 553	254 540	38 047	20	5 259 619	5 798 309
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	316 176	758 663	3 323 315	304 684	-8 162	4 694 676
Øvrig gjeld	31 233	61 673	17 012	20 222	15 452	0	145 592
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	230 000	193 000	-2 977	420 023
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	825 510	825 510
Sum gjeld og egenkapital	268 305	844 402	1 030 214	3 711 585	513 156	6 073 990	12 441 652
Netto likvidets-eksponering balanse	1 924 689	-582 398	-547 771	-1 027 215	5 947 801	-5 715 108	0

Konsernet:

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	54 419	0	0	0	0	40 998	95 416
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	368 459	0	5 000	0	2 000	4 803	380 261
Utlån til og fordringer på kunder	1 298 905	89 890	346 981	1 759 896	7 777 544	-71 167	11 202 049
Obligasjoner og sertifikater	70 072	165 089	130 083	878 481	249 730	0	1 493 455
Øvrige eiendelsposter	44 603	7 024	10 257	45 993	11 740	343 595	463 213
Sum eiendelsposter	1 836 457	262 003	492 321	2 684 370	8 041 014	318 229	13 634 394
Gjeld til kredittinstitusjoner	42 292	400 000	0	100 000	0	0	542 292
Innskudd fra og gjeld til kunder	166 847	66 553	254 540	38 047	20	5 259 619	5 785 626
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	316 176	758 663	4 528 315	304 684	-8 162	5 899 676
Øvrig gjeld	31 233	68 060	23 398	20 222	15 452	0	158 366
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	230 000	193 000	-2 977	420 023
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	828 411	828 411
Sum gjeld og egenkapital	240 372	850 789	1 036 601	4 916 585	513 156	6 076 890	13 634 394
Netto likvidets-eksponering balanse	1 596 085	-588 785	-544 281	-2 232 215	7 527 858	-5 758 662	0

Kassekreditter er medtatt under intervallet inntil 1 mnd.

Note 35 Renterisiko / gjenstående tid til avtalt/sannsynlig renteendring

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passivaposter. Banken vil da ikke kunne gjennomføre renteendringer parallelt for alle balanseposter. Total renterisiko, samt renterisiko knyttet til porteføljen av sertifikater og obligasjoner, blir regelmessig rapportert til styret. Banken skal ha en moderat risiko og risikoen har gjennom hele året ligget innenfor de rammer styret har vedtatt.

Basert på bankens balanse pr. 31.12.2011 gir et parallelt skift i rentekurven på ett prosentpoeng en total renterisiko på ca. 12,9 mill. kroner. Markedsverdien på porteføljen av sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler vil ved en tilsvarende endring bli endret med ca. 6,6 mill. kroner. En negativ utvikling av markedsverdien på denne porteføljen utover merverdien vil gi en umiddelbar effekt regnskapsmessig. Ved beregning av renterisiko er sikringsforretninger innregnet.

Morbanken:

	Flytende Rente	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	54 419	0	0	0	0	0	40 998	95 416
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	350 792	371 519	5 000	0	0	0	4 803	732 114
Utlån til og fordringer på kunder	8 872 806	27 827	102 249	104 243	506 277	84 440	-71 166	9 626 676
Obligasjoner og sertifikater	0	309 119	1 045 615	40 892	33 200	54 752	0	1 483 578
Andre eiendeler	0	22 216	44 431	0	0	0	437 221	503 867
Sum eiendelsposter	9 278 017	730 681	1 197 295	145 135	539 477	139 192	411 855	12 441 653
Gjeld til kredittinstitusjoner	57 344	100 000	400 000	0	0	0	198	557 542
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 259 621	179 530	66 553	254 437	38 148	20	0	5 798 309
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	691 811	2 489 027	400 000	822 000	300 000	-8 162	4 694 676
Ansvarlig lånekapital	0	305 000	118 000	0	0	0	-2 977	420 023
Annen gjeld	0	7 592	15 184	0	0	0	0	22 776
Ikke rentebærende gjeld	0	0	0	0	0	0	122 815	122 815
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	0	825 510	825 510
Sum gjeld og egenkapital	5 316 965	1 283 933	3 088 764	654 437	860 148	300 020	937 384	12 441 653
Ikke balanseførte poster	0	-499 065	-66 190	73 000	340 887	151 368	0	0
Netto	3 961 052	-1 052 317	-1 957 660	-436 302	20 216	-9 460	-525 529	0

Konsernet:

	Flytende Rente	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	54 419	0	0	0	0	0	40 998	95 416
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-1 061	371 519	5 000	0	0	0	4 803	380 261
Utlån til og fordringer på kunder	10 448 179	27 827	102 249	104 243	506 277	84 440	-71 166	11 202 049
Obligasjoner og sertifikater	9 877	309 119	1 045 615	40 892	33 200	54 752	0	1 493 455
Andre eiendeler	0	22 216	44 431	0	0	0	396 566	463 213
Sum eiendelsposter	10 511 414	730 681	1 197 295	145 135	539 477	139 192	371 200	13 634 393
Gjeld til kredittinstitusjoner	42 094	100 000	400 000	0	0	0	198	542 292
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 246 938	179 530	66 553	254 437	38 148	20	0	5 785 626
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	1 093 478	3 292 360	400 000	822 000	300 000	-8 162	5 899 676
Ansvarlig lånekapital	0	305 000	118 000	0	0	0	-2 977	420 023
Annen gjeld	0	7 592	15 184	0	0	0	12 729	35 505
Ikke rentebærende gjeld	0	0	0	0	0	0	122 861	122 861
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	0	828 411	828 411
Sum gjeld og egenkapital	5 289 032	1 685 600	3 892 098	654 437	860 148	300 020	953 059	13 634 393
Ikke balanseførte poster	0	-499 065	-66 190	73 000	340 887	151 368	0	0
Netto	5 222 382	-1 453 984	-2 760 993	-436 302	20 216	-9 460	-581 858	0

Note 36 Sikringsfondsavgift**BANKENES SIKRINGSFOND**

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap inntil 2 mill. kroner som en innskytter har på innskudd i en sparebank. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner.

I 2011 ble det ikke innbetalt avgift, men for 2010 utgjorde avgiften kr. 6.455.453,-. Det er varslet at det ikke vil bli innkrevd avgift for 2012.

Note 37 Opplysninger om virkelig verdi

Noten viser virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost for morbanken

	Bokført verdi 31.12.11	Virkelig verdi 31.12.11	Bokført verdi 31.12.10	Virkelig verdi 31.12.10
Kontanter og fordringer på sentralbanker	95 416	95 416	161 779	161 779
Utlån til kreditt institusjoner	732 114	732 114	469 477	469 477
Utlån til kunder	9 626 676	9 654 121	10 678 375	10 718 568
Sertifikater og obligasjoner	1 483 579	1 483 579	1 045 354	1 045 354
Aksjer, inkl konsernselskap	364 894	364 894	358 954	358 954
Finansielle derivater	66 647	66 647	49 659	49 659
Andre fordringer	52 971	52 971	60 710	60 710
Sum Finansielle eiendeler	12 422 297	12 449 741	12 824 308	12 864 502
Gjeld til kredittinstitusjoner	557 542	557 542	858 954	858 954
Innskudd fra kunder	5 798 309	5 800 977	5 414 926	5 415 687
Verdipapirgjeld	4 694 676	4 650 876	5 201 183	5 198 239
Finansielle derivater	22 776	22 776	35 505	35 505
Ansvarlig lånekapital	420 023	405 413	361 961	338 955
Annen gjeld	117 889	117 889	134 320	134 320
Sum finansiell gjeld	11 611 215	11 555 472	12 006 848	11 981 660

Utlån til kunder er ført til amortisert kost. Ved fastrenteutlån/innskudd vil det være noe avvik mellom markedsverdi og bokført verdi på utlån og innskudd. I tillegg periodiseres etableringsgebyrer over levetiden ved amortisert kost, og redusere derfor bokført verdi på utlån. Verdipapirgjelden er også ført etter amortisert kost, og det vil derfor være avvik mellom markedsverdi og bokført verdi på denne. Dette skyldes blant annet kredittvurderingen av gjelden i markedet, og forskjeller på kredittspreader ved opptak av gjeld og per dato.

Note 38 Klassifisering av gjeld og eiendeler etter IFRS

Finansielle eiendeler	Morbanken	Konsernet
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved førstegangs innregning	1 716 227	1 625 672
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, tradingportefølje	0	0
Investeringer som holdes til forfall	0	0
Utlån og fordringer	10 520 853	11 744 373
Tilgjengelige for salg	168 941	168 941
Andre eiendeler (ikke finansielle)	35 632	95 408
Sum eiendeler	12 441 652	13 634 392
Forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	4 927	7 637
Finansielle forpliktelser til virkelige verdi over resultatet	22 776	150 727
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	11 588 439	12 647 617
Egenkapital	825 510	828 411
Sum Gjeld og egenkapital	12 441 652	13 634 392

Note 39 Finansielle instrumenter til virkelig verdi, verdsettelsesnivå

Finansielle eindeler til virkelig verdi	Verdsettelsesnivå (tall fra morselskap)			
	nivå 1	nivå 2	nivå 3	Totalt
over resultatet				
Aksjer	13 793	78 803	0	92 596
Sertifikater og obligasjoner	1 174 798	308 781	0	1 483 579
Derivater	0	66 647	0	66 647
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer	0	0	168 941	168 941
Sum eiendeler	1 188 591	454 231	168 941	1 811 763
Finsielle forpliktelser til virkelig verdi				
over resultatet				
Derivater	0	22 776	0	22 776
Sum forpliktelser	0	22 776	0	22 776

Verdsettelsesnivå angir nivået på verdsettelsesmetoden som er brukt for å fastsette virkelig verdi. I Nivå 1 er verdien fastsatt ut fra kvoterte priser i aktive markeder. I nivå 2 er verdien utledet fra kvoterte priser, eller beregnede markedsverdier. Nivå 3 er verdier som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Oversikt over bevegelser på finansielle eiendeler/forpliktelser i nivå 3

Inngående balanse 01.01	176,893
Tilgang/kjøp	1,155
Avgang /salg	-1,625
Oppskrivninger ført mot egenkapitalen	0
nedskrivninger ført mot resultatet	-7,483
Utgående balanse 31.12	168,941

Verdsettelsen av Terra-Gruppen AS er basert på emisjonskursen som ble benyttet ved rettet emisjon i 2011 og 2012. Verdsettelsen av Nets Holding AS er basert på den verddivurdering som er gjort i forbindelse med fusjonen av PBS og Nordito. Til sammen utgjør disse aksjene 164 mill. kroner av totalt 168 mill. kroner i nivå 3.

Note 40 Betingede utfall

Totens Sparebank hadde en del sikringsinstrumenter (opsjoner/renteswaper) hvor Lehman Brothers var motpart. Etter som Lehman Brothers er konkurs/under avvikling har disse kontraktene blitt kansellert. Ut fra bankens beste estimat vil Totens Sparebank ha et netto krav på Lehman Brothers. Banken har vurdert verdien av dette kravet til kroner 0.

Totens Sparebank har utstedet noen obligasjoner hvor obligasjonens avkastning bestemmes ut fra utviklingen i underliggende indekser i aksjer, valuta eller råvarer. I all hovedsak har banken sikret seg mot risikoen knyttet til disse obligasjonene ved å kjøpe opsjoner knyttet til de underliggende indekser. I de posisjoner hvor banken ikke har sikret risikoen resultatføres løpende eventuelle endringer i økninger i obligasjonen. Per dags dato utgjør usikret obligasjonsgjeld 1,9 mill. kroner.

- 1) Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital
- 2) Sum driftskostnader i prosent av netto renteinntekter og netto andre driftsinntekter fratrukket verdipapirgevinster/tap
- 3) Tap utlån og garantier i prosent av brutto utlån til og fordringer på kunder
- 4) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningakapital
- 5) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital
- 6) Innskudd fra og gjeld til kunder i prosent av netto utlån til og fordringer på kunder
- 7) Kontantutbytte pr. EKB i prosent av børskurs 31.12

NØKKELTALL MORBANK

RESULTATUTVIKLING	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	211 503	218 241	216 338	211 472	177 270	161 663
Netto andre driftsinntekter	39 167	72 656	96 344	-20 974	43 603	48 664
Sum driftskostnader	154 475	135 937	150 500	136 920	131 161	121 927
Driftsresultat før tap og nedskrivninger	96 196	154 961	162 182	53 577	89 713	88 399
Tap på utlån, garantier m.v.	30 807	36 389	22 175	17 580	5 751	3 252
Nedskr./reversering av nedskr. og gev./tap på verdip. som er anl.m.	-5 232	29 766	-797	-22	-317	-1 000
Driftsresultat før skatt	60 157	148 338	139 211	35 976	83 645	84 147
Skatt på ordinært resultat	19 209	30 683	37 088	11 613	22 550	23 253
Resultat av ordinær drift etter skatt	40 948	117 654	102 123	24 363	61 096	60 894
BALANSEUTVIKLING	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Brutto utlån til og fordringer på kunder	9 697 842	10 746 091	10 284 738	9 677 124	9 285 173	7 953 449
- Individuelle nedskrivninger	-27 496	-27 334	-12 104	-12 917	-10 680	-11 660
- Gruppe nedskrivninger	-43 670	-40 383	-37 925	-31 673	-30 839	-26 689
Netto utlån til og fordringer på kunder	9 626 676	10 678 374	10 234 709	9 632 534	9 243 654	7 915 101
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 798 309	5 414 926	4 948 285	4 862 170	4 522 936	4 108 049
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 694 676	5 201 183	5 112 519	4 697 959	4 480 155	3 437 873
Ansvarlig lånekapital	100 000	100 000	99 960	199 870	199 777	174 512
Fondsobligasjoner	320 023	261 961	256 404	124 173	123 897	123 622
Egenkapital	825 511	824 191	762 791	661 013	532 747	502 239
Forvaltningskapital	12 441 653	12 843 378	12 194 822	11 229 482	10 525 892	8 996 230
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	12 518 558	12 444 623	11 794 738	11 001 136	9 813 326	8 576 024
NØKKELTALL	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Rentabilitet og drift						
Rentenetto 1)	1.69	1.75	1.83	1.92	1.81	1.89
Netto andre driftsinntekter i % av gj.snittlig forvaltningskapital	0.31	0.58	0.82	-0.19	0.44	0.57
Sum driftskostnader i % av gj.snittlig forvaltningskapital	1.23	1.09	1.28	1.24	1.34	1.42
Kostnad-/inntektsforhold (%) 2)	57.64	48.28	58.01	69.97	58.02	59.20
Tapsprosent utlån 3)	0.32	0.34	0.22	0.18	0.06	0.04
Total rentabilitet 4)	0.33	0.95	0.87	0.22	0.62	0.71
Egenkapitalrentabilitet 5)	5.09	15.37	14.35	4.11	12.17	12.91
Finansiering og likviditet						
Netto utlån til kunder i % av innskudd fra kunder	166.03	197.20	206.83	198.11	204.37	192.85
Innskuddsdekning 6)	60.23	50.71	48.35	50.48	48.93	51.85
Endring i netto utlån til kunder siste 12 måneder i %	-9.85	4.33	6.25	4.21	16.79	13.68
Endring i innskudd fra kunder siste 12 måneder i %	7.08	9.43	1.77	7.50	10.10	12.02
Soliditet						
Netto ansvarlig kapital	1 039 407	1 035 088	975 889	848 029	730 046	666 289
Beregningsgrunnlag	7 163 450	7 293 575	6 899 238	6 126 625	6 650 520	5 557 221
Kjernekapitaldekning i %	14.90	13.24	12.85	10.59	7.96	9.44
Kapitaldekning i %	15.91	14.19	14.14	13.84	10.98	11.99
Eierandelsbevis (EKB)						
Antall utstedte EKB 31.12	4 323 200	4 323 200	4 323 200	4 323 200	2 250 000	2 250 000
Eierandelskapital	259 392	259 392	259 392	259 392	225 000	225 000
Overkursfond	109 992	109 992	109 992	109 992	1 819	1 819
Bokført egenkapital pr. EKB	115	117	111	97	124	123
Børskurs pr. 31.12 11)	62	98	77	49	163	205
Børskurs pr. 31.12 justert for verdi av rettet emisjon	62	98	77	49	132	167
Eierandelsbrøk 31.12. 12)	60.21	60.14	61.49	62.81	52.35	55.08
Fortjeneste pr. EKB 13)	5.70	16.68	14.78	4.31	14.96	15.69
Kontantutbytte pr. EKB	0.00	7.75	7.00	3.50	14.00	14.00
Direkte avkastning 7)	0.00	7.91	9.09	7.14	8.59	6.83
Effektiv avkastning 8)	-28.83	36.36	64.30	-54.42	-13.66	-1.80
P/E 9)	10.88	5.88	5.21	11.37	10.90	13.07
P/BV 10)	0.54	0.84	0.69	0.51	1.32	1.67
RISK						
Antall årsverk 31.12.	121.27	121.10	120.30	116.78	114.80	112.90

8) Kontantutbytte pluss kursstigning 01.01-31.12 i prosent av børskurs 01.01

9) Børskurs 31.12 dividert på fortjeneste pr. EKB

10) Børskurs 31.12 dividert på bokført egenkapital pr. EKB

11) Børskursene 2003-2007 er ikke justert for fordelingen ved den rettede emisjonen som ble gjennomført i 2008.

12) Eierandelsbrøken som er brukt for 2008 er beregnet ut fra et veid snitt av eierandelsbevisenes andel av egenkapitalen i 2008.

For 2008 utgjorde denne 58,01%

13) Fortjeneste per egenkapitalbevis er i hehold til IAS 33 beregnet ut fra et veid snitt av antall egenkapitalbevis i 2008

KPMG AS
P.O. Box 214
Torggata 22
N-2302 Hamar

Telephone +47 04063
Fax +47 62 59 87 60
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til Forstanderskapet i Totens Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Totens Sparebank, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskaps- og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, endring i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Totens Sparebank og konsernet Totens Sparebank per 31. desember 2011 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Offices in:

Oslo	Hamar	Sandefjord
Ålta	Haugesund	Sandnessjøen
Arndal	Kristiansund	Stavanger
Bergen	Larvik	Stord
Bodø	Molde	Tromsø
Elverum	Narvik	Trondheim
Finnøy	Roros	Tønsberg
Grimstad		Ålesund

KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity

Støttsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Hamar, 13. mars 2012

KPMG AS

Kjell Kulvedrøsten
Statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITÉENS BERETNING FOR 2011

Kontrollkomitéen har i henhold til lov om finansieringsvirksomhet, sparebankloven, egen instruks og arbeidsplan ført tilsyn med bankens virksomhet i 2011.

Styrets protokoller med dokumentasjon, herunder styrebehandlete engasjementer, er løpende gjennomgått. Komiteen har vektlagt vurdering av store engasjementer og deres sikkerheter. Komiteen har hatt innsyn i nivå og utvikling på mislighold over 30 og 90 dager og fått orientering om resultatutvikling i ordinær bankdrift. Det er vektlagt risikostyring og operasjonell kontroll samt etterlevelse av lover og bankens egne vedtatte retningslinjer.

Ekstern revisor har deltatt i tre av komiteens møter og redegjort for revisjonen.

Administrerende banksjef eller stedfortreder har møtt i komiteen og orientert om vesentlige saker og større forvaltningsspørsmål.

Banksjef kreditt har presentert saker av vesentlig betydning, samt utsatte og større enkeltengasjementer. Komiteen har hatt særlig fokus på tapsutsatte engasjementer og engasjementer med høy kredittrisiko. Andre medarbeidere er tilkalt og har forklart seg i saker i den utstrekning komiteen har funnet behov.

Det er avholdt møter med styrets leder for orientering om vesentlige forhold for bankens drift og stilling.

Forstanderskapets leder har deltatt i flere av komiteens møter.

Komiteen har gjennomgått forslaget til årsregnskapet for morbanken med styrets beretning og revisors beretning, samt tilsvarende dokumenter for bankens datterselskaper. Komiteen har påsett at styret har vurdert årsregnskapet i lys av regler for finansielle instrumenter, regnskapsføring og for tapsføring og tapsavsetninger. Det er ikke avdekket forhold av vesentlig betydning for bankens soliditet og drift som har gitt grunnlag for orientering til bankens forstanderskap eller Finanstilsynet. Regnskapet er etter komiteens oppfatning presentert i samsvar med gjeldende regler og forskrifter og kan overfor forstanderskapet anbefales godkjent som bankens regnskap for 2011.

Lena, den 16. mars 2012.

I kontrollkomiteen for Totens Sparebank

Ketil R. Sveen

Ase Sandberg Hovden

Ola Andersson

Jan Kåre Testad

FORSTANDERSKAPET 2011-12

Innskytervalgte

Nina Balke, Østre Toten (0)
Erland Opsahl, Østre Toten (650)
Bjarne Dysthe, Vestre Toten (0)
Synøve Mjølnerød Vestre Toten (0)
John Kraby-Svendsen, Gjøvik (0)
Roar Løken Lunder Gjøvik (475)

EKB-eiere

Sissel Gaarder Skaug (1 434)
Jon Stokke (1 450)
Oddbjørn Dyrud (1 500)
Arnfinn Pedersen (1 737)
Harald Udnæseth (1 952)
Else Nordvik Solberg (38 475)
Ulf Bekkelund (2 900)
Erik Hørthe (462)

Kommuneoppnevnte

Kari Røssum Østre Toten (0)
Gunnar Gjerdalen Østre Toten (0)
Stein Knutsen Vestre Toten (0)
Svein Erik Sørensen Vestre Toten (0)
Anne Lise Fredlund Gjøvik (0)
Øystein Andreassen Gjøvik (0)

Ansatte

Johnny Nyborg (1 117)
Kjell Arne Nyhus (1 281)
Annie Dahl (572)
Åse Øye (281)
Erik E. Evensen (540)
Håkon Kvam (612)

STYRET I TOTENS SPAREBANK

Ole Festad Lund Leder (5 180)
Geir Stenseth Nestleder (1 500) Inkl. nærstående
Marianne Olsson (0)
Geir Nilsen (0)
Steinar Nordengen (9 539) Inkl. nærstående
Jørn Wroldsen (800) Inkl. nærstående
Jan Sverre Seierstad, Ansattes repr (1 577)

KONTROLLKOMITÉEN

Ketil R. Sveen (0)
Åse S. Hovden (8) 50
Ola Andersson

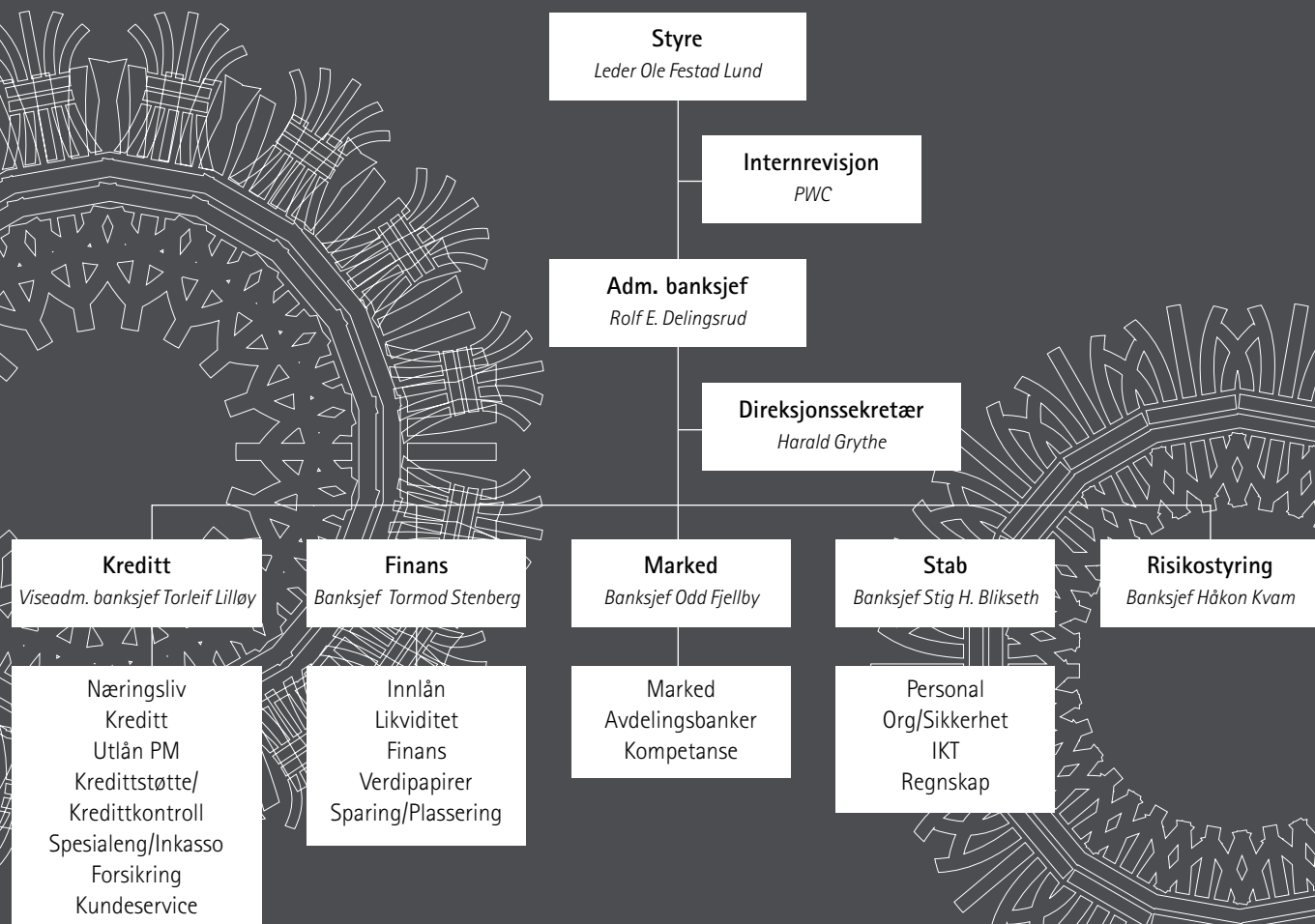
LEDERGRUPPA

Rolf Endre Delingsrud (0)
Torleif Lilløy (2) 81
Tormod Stenberg (910) Inkl. nærstående
Stig Håvard Blikseth (5 289) Inkl. nærstående
Odd Fjellby (347)
Håkon Kvam (612)

Tallet i parentes viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Totens Sparebank pr. 31.12.2011. For medlemmer av ledergruppa og styret er det også tatt med eventuelle egenkapitalbevis eid av nærstående.

ORGANISASJONSOVERSIKT PER 31.03.12

H O V E D K O N T O R

Lena
Postboks 34, 2851 Lena
Tlf: 61 14 12 00 Faks: 61 14 12 65
E-post: post@totenbanken.no

www.totenbanken.no

K O N T O R E R

Lena, Raufoss, Eina, Skreia, Gjøvik, Hamar, Feiring, Biri, Råholt, Sundet/Eidsvoll

